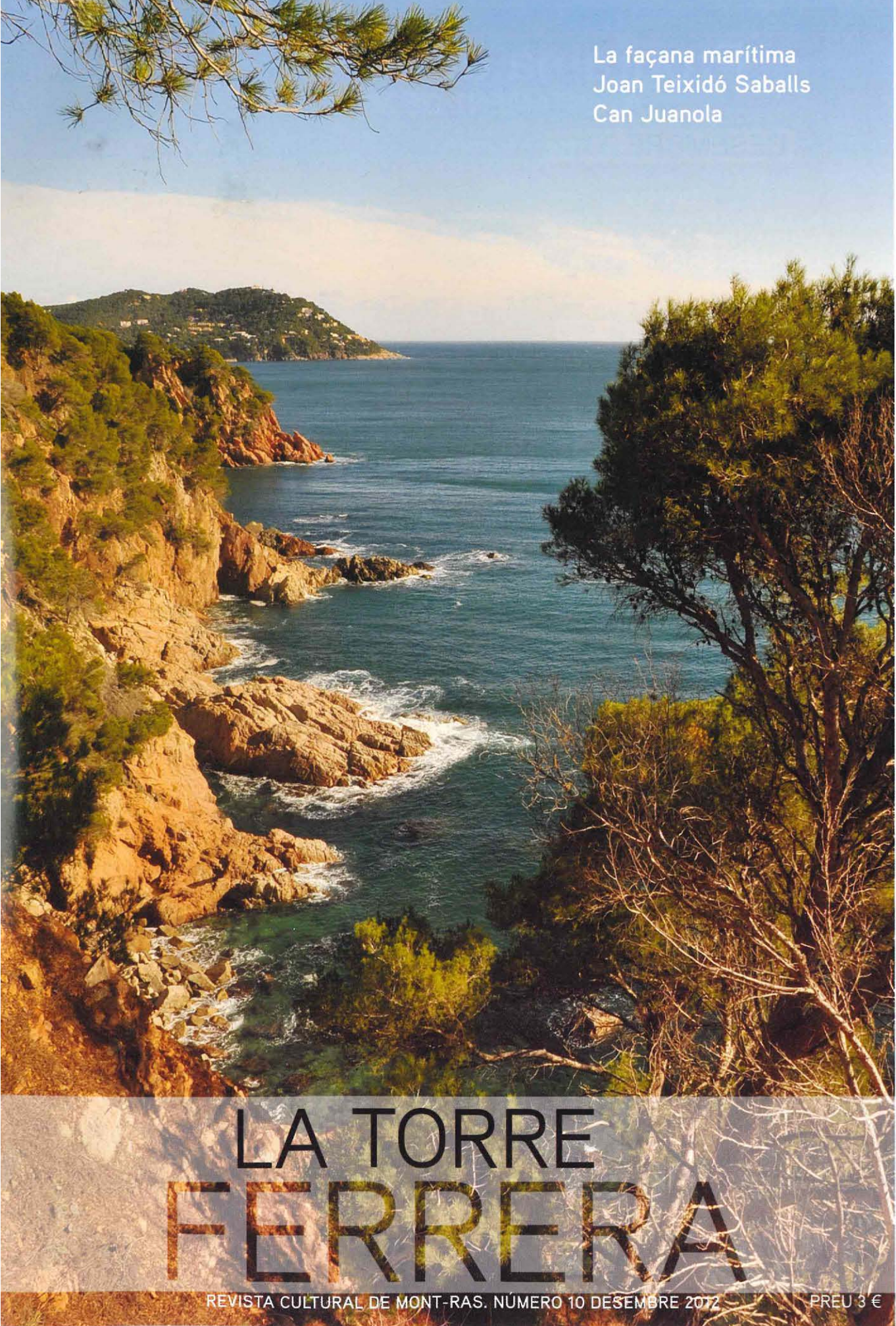




La façana marítima
Joan Teixidó Saballs
Can Juanola

LA TORRE FERRERA

REVISTA CULTURAL DE MONT-RAS. NÚMERO 10 DESEMBRE 2012

PREU 3 €

Programa de Nadal 2012

AJUNTAMENT DE MONT-RAS

DESEMBRE 2012

Dimecres 5

A les 19h. Sala polivalent de l'Ajuntament
INAUGURACIÓ IX EXPOSICIÓ DE PESSEBRES I DIORAMES

Dissabte 15 **NOVETAT**

A les 12h. Església St. Esteve de Mont-ras
CANTADA NADALENCA
10è Aniversari Coral Refilets, com a convidats
Cor Calypso, a càrrec de Tono Lázaro,
de l'Escola Cervantes de Barcelona

Diumenge 16

A les 11h. Camp municipal d'Esports
NADAL DE BITLLES CATALANES
Partida Solidària a favor de la "Marató" de TV3
Retransmissió en directe a TV3 a les 13:35h

A les 17h. Pavelló Poliesportiu
GRAN QUINA DEL PAGES I LA PAGESA
El 5% de la recaptació per "La Marató" de TV3.
Organitza ACRM

Divendres 21

De 16 a 19h. Biblioteca municipal.
TALLERS INFANTILS DE NADAL

Dissabte 22 **NOVETAT**

A partir de les 15h. Zona mercat municipal
**FIRETA INFANTIL DE NADAL*
I SORTEIG DE PANERA NADALENCA**
Inscripcions a l'Ajuntament fins el 20 de desembre
*Cada infant ha d'anar acompanyat d'un adult.
Inscripció gratuïta a l'Ajuntament.

Diumenge 23

A les 17h. Pavelló Poliesportiu.
**PRESENTACIÓ NOVA TEMPORADA
CLUB PATINATGE MONT-RAS**
Recollida d'aliments a favor de Creu Roja

Dilluns 24 **NOU HORARI**

A les 23h. Església St. Esteve de Mont-ras.
**MISSA DEL GALL CANTADA
PER LA CORAL PARROQUIAL
DE SANT ESTEVE DE MONT-RAS.**
En finalitzar, pisolabis al voltant de la foguera

Dijous 27 **NOVETAT**

De 16 a 19h. Sala d'exposicions de l'Ajuntament.
TALLERS INFANTILS DE NADAL

Dissabte 29

De 17 a 19h.

A l'entrada de la sala polivalent de l'Ajuntament.
**ARRIBADA DEL PATGE REIAL
DE SS.MM ELS REIS MAGS**

GENER 2013

Dijous 3 **NOVETAT**

De 16 a 19h. Biblioteca municipal.
**TALLERS INFANTILS DE NADAL.
FEM FANALET!**

Dissabte 5

A les 18h. A la plaça de l'Església.
**CAMPAMENT REIAL I ARRIBADA DE
SS.MM ELS REIS MAGS D'ORIENT**
Pregó i Pessebre Vivent a l'Església
(*En cas de mal temps es realitzarà al pavelló poliesportiu)

Diumenge 13

A les 19h. Sala Polivalent de l'Ajuntament.
**CLOENDA DE L'EXPOSICIÓ
DE PESSEBRES I DIORAMES**

NOTA:

- Si algun nen està malalt podrà trucar a l'Ajuntament el dijous 5 de gener de 10 a 12h per rebre la visita dels Reis Mags a casa seva.
- L'organització es reserva el dret de modificar qualsevol acte per causes alienes a la seva voluntat.
- A tots els actes hi haurà un punt de recollida d'aliments i joguines a favor de la Creu Roja.

Organitzen i Col·laboren:



Edita:

Associació Sociocultural Mont-ras al Cor

Redacció i publicitat:

latorreferrera.montras@gmail.com. Tel. 629.64.29.81

Director:

Joan Grañén

Consell de redacció:

Josep Bofill
Mercè Català
Patricia Ferrer
Irene Genís
Francesc Gomes
Argia Marqués
Núria Pujol
Martí Sabrià
Anna Vigatà

Col·laboradors:

Isabel Antúnez
Francesc Bellmunt
Núria Clara
Isabel Corominola
Ferran Cros
Paco Dalmau
Martí Gasull
Xavier Grañén
Miquel Ros

Coordinació:

Anna Vigatà

Maquetació:

Mar Medir

Fotografia de portada:

Xavier Grañén

Publicitat:

Irene Genís
Patricia Ferrer

Impressió:

Gràfiques Trema. Arbúcies

Dipòsit legal:

GI.1386/2007

Amb la col·laboració de la Diputació de Girona



de l'Ajuntament de Mont-ras

Notes:

La revista es reparteix gratuïtament a tots els domicilis del Municipi. Si algun veí no la rep o algú no resident o organisme vol rebre-la habitualment pot posar-se en contacte amb la revista a través del següent e-mail: latorreferrera.montras@gmail.com. Aquesta publicació no comparteix necessàriament les opinions signades pels col·laboradors. Prohibida la reproducció total o parcial d'aquesta revista, per qualsevol mitjà, sense autorització expressa.

ÍNDEX

EDITORIAL Molt a dir, molt per fer	3	HERBES REMEIERES La farigola	31
DOCUMENTS La façana marítima	5	LA BUTACA Terrosses	32
AMB NOM I COGNOMS Joan Teixidó Saballs	20	MÓN MENUT Tres en ratlla	34
MASOS I INDRETS AMB HISTÒRIA Can Juanola	23	LLENGUA Plataforma per la llengua	35
XINO-XANO Arran de mar	27	EFEMÈRIDE La nevada del 1962	36
CULTURA Música i músics, Lluís Artús	29	CALAIX DE SASTRE Tal com raja	39

EDITORIAL

MOLT A DIR, MOLT PER FER

La Torre Ferrera, 5 anys, 10 números.

Després de cinc anys i 10 números publicant La Torre Ferrera, estem satisfets i agraïts a l'acollida que des del primer número ha tingut entre els nostres vilatans i, si d'alguna manera hem reflexionat sobre el fet d'haver arribat a aquest cinquè aniversari, és en el sentit de millorar la presentació dels articles que hi publiquem procurant, amb els destacats, que hi ressalti la personalitat dels seus autors, tot donant un toc periodístic modern a la maquetatció i algun altre petit detall que, tot plegat, esperem que sigui del grat del nostres lectors.

La façana marítima de Mont-ras

Al tema central d'aquest número, "La façana marítima de Mont-ras", potser farà estrany a algú que hi haguem inclòs la platja de Castell que, de fet, pertany a Palamós, però des de temps ancestrals, a Mont-ras se l'ha considerat com a una de les seves platges preferides, sense oblidar, ni molt menys desdenyar, els altres indrets de la costa ben nostres, en primer lloc El Crit, que també ens atrauen, estimem i en gaudim.

11 de setembre-25 de novembre

Esplèndid!! Dues dates d'or per a la Història de Catalunya. Guanyada la primera contesa, camí vers al "dret a decidir" amb dues terceres parts del Parlament a favor, ara, amb totes les nostres forces, haurem de lluitar, i lluitarem, contra tots els elements mediàtics i polítics que no cessaran de mentir, per intentar frustrar la nostra ruta vers la independència. És la primera vegada en tres-cents anys que ho tenim tot a favor per sortir-ne victoriosos.



MONT-RAS Bar Restaurant

Cuina tradicional empordanesa
Esmorzar de forquilla
C/Torres Jonama, 19
Tel. 629 010 358
17253, Mont-Ras - Girona



Cala del Crit

Redacció

Fotografia Xavier Grañén

Viure la terra prop del mar. No es tracta, ara i aquí, de fer un repàs històric del municipi de Mont-ras. La nostra única pretensió és intentar posar negre sobre blanc dades que ens ajudin a conèixer una mica més la façana marítima de Mont-ras i la seva àrea més propera. El nostre litoral no ens ha facilitat turisme directe. Però sí llegendes, i la consolidació prou respectuosa del paisatge i el plaer de gaudir-lo. En els diferents capítols que hem treballat amb l'ajut d'inestimables col·laboradors, reviuem el nostre espai arran del mar.

DEL VEDELL A CAP DE PLANES

Josep Castelló "Caste"

Una fita col·locada a l'interior del jardí botànic de Cap Roig - concretament al capdavant de les escales denominades de la Mort- marca la divisió entre els litorals de Palafrugell i de Mont-ras. Aquesta pedra s'emplaça al tram final de l'accident geogràfic conegut com el Torrent de ses Negres, el qual, quan plou desaigua a la denominada cala d'en Massoni. Així doncs, podem dir que la cala comparteix dos municipis i que l'embarcador pertany a Mont-ras. El topònim Massoni -tant per part de la caleta, com de les ro-

ques fosques que hi ha a banda de garbí (ses Negres)- esmenta el cognom d'una nissaga molt antiga provinent del mas homònim de Calella de Palafrugell.

Iniciant el recorregut en direcció sud, destaquem les esmentades Negres d'es Massoni i els minúsculs esculls Moros (batejats així per un episodi antic d'incursions pirates). A continuació, passant per un portal (obert) que té la tanca de la propietat de Cap Roig, deixarem enrere les roques planeres des Llis i divisarem des de dalt el cingle l'esplèndida panorà-

El topònim de Cala del Vedell podria evocar l'antiga presència en aquests indrets de la foca mediterrània

Fa varies dècades que la cala és el lloc d'esbarjo de la "Societat d'en Nyoca"

Al cap de Planes o del Terme hi ha clavada la fita que dona entrada al litoral de Palamós

mica de la cala del Vedell. Alguns atrevits intenten fer-hi el descens per la cara llevantina, coneguda com la punta d'en Garol. Francament és una idea poc recomanable. Si s'hi ha d'anar per terra, val més baixar per la banda garbinenca, que tot i no estar exempta de dificultats, com a mínim, al seu tram final brinda una cadena de suport per no caure. De totes formes, el més habitual és arribar-hi per mar en petites embarcacions, després de salvar unes lloses en remull, entre les quals destaca l'illa Blanca. Ja fa varies dècades, que el recés garbinenc de la cala del Vedell s'ha convertit en el lloc d'esbarjo dominical de la "Societat d'en Nyoca", una colla d'amics unida per les xefles i el cant.

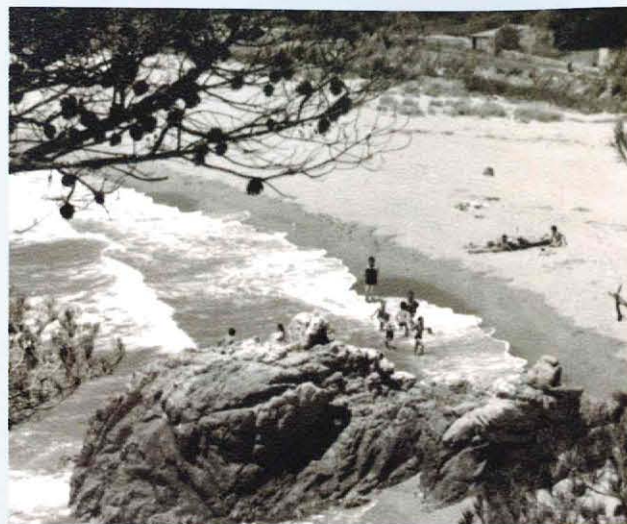
En referència al topònim, s'ha especulat que no sigui un sinònim de bou o vaca marina, i que segurament, podria evocar l'antiga presència en aquests indrets de la foca mediterrània (*Monachus monachus*). De fet, no seria gens estrany, perquè una de les darreres observacions documentades del bou marí a la Costa Brava, ocorregué al litoral de Begur l'any 1925.

De la cala del Vedell a la veïna cala del Crit hi ha escassament una seixantena de metres de cingle vertical, amb una rastellera de roques paral·leles a la costa, que a mode de barrera protectora, formen un canal arrecerat dels vents de garbí. Com que els esculls estan tan junts i alineats, per comparança se'ls coneix com la Cadena.

És sabut per tothom que la cala del Crit i la raconada adjacent de la Font Morisca, van relacionades amb la història d'uns pirates que una nit llòbrega hi atracaren l'embarcació. Llavors, en sentir un gall cantar deduïren que hi havia habitatges propers, i internant-se terra endins, aconseguiren localitzar la masia de cal Gall Peric. Acte seguit, van segrestar i conduir a la mateixa platja una de les filles del mas. Aquesta, ans de que abusessin d'ella i de morir degollada, per defensar-se, mossegà el pirata i aquest féu el cèlebre crit que ha quedat gravat per sempre més en forma de bateig de l'indret.

Si ens fixem en les tres barraques que hi ha a la platja, hem d'esmentar que en aquesta cala, ja al segle XVIII, n'existia una on s'hi practicaven les anomenades Guàrdies de Sanitat. Es tractava d'una vigilància diària que feien els veïns del poble, amb l'objectiu d'evitar epidèmies a l'hora del desembarcament de vaixells forasters. En cas que els ocupants de l'embarcació no presentessin la corresponent Patent de Sanitat, per la susceptibilitat de transmetre alguna malaltia, els calia complir la quarantena.

A l'hora de prosseguir amb l'itinerari - ja que el sender incomprendible no continua per dalt -, per enllaçar cap el cap de Planes serà necessari accedir prèviament al racó de la Font Morisca, que com el seu nom indica, fou el lloc d'aprovisionament dels pirates. Després d'ajupir el cap per superar un minúscul arc conegut com es Trau, tot saltant de roca en roca, localitzarem les escales que enllacen amb el camí de ronda pròpiament dit. I en menys de deu



Platja de Castell, estiu 1960.

Text i fotografies Joan Grañén

La platja palamosina, amb el permís dels seus titulars, els mont-rasencs l'hem considerat des de temps ancestrals la nostra platja. Els pagesos més vells, els seus fills i els seus néts recordem perfectament les excursions estivals que hi portàvem a terme. Utilitzant els mitjans de transport d'aquells temps, en carro, en tartana, en bicicleta o a peu, com fos, arribàvem a Castell per tal de passar-hi una completa jornada festiva. Eren temps en què gairebé sempre només gent de Mont-ras ocupàvem en exclusiva la vasta platja. Són del nostre inoblidable record els dinars, les divertides sobretauls compartides, les capbussades, ja que tret d'algunes poques excepcions, de nedar, nedar, ben poc i encara malament. Actualment continuem anant a Castell, no faltava més, però la massiva ocupació actual de la platja, gràcies als actuals mitjans de transport i costums diferents, ja no fan possible el retorn d'aquells temps ja per sempre deixats enrere.



Platja dels Capellans

Des de la platja dels Capellans, un xic enllà de Castell, fins l'any 1980 es podia veure una roca, embellida amb un pi al cim. Avui la platja i la roca encara hi són, però el pi ha desaparegut. Ara només s'hi veu una incipient vegetació enmig de la qual no seria gens estrany, i ens agradaria, que una petita llavor hi estigués gestant un altre pi.



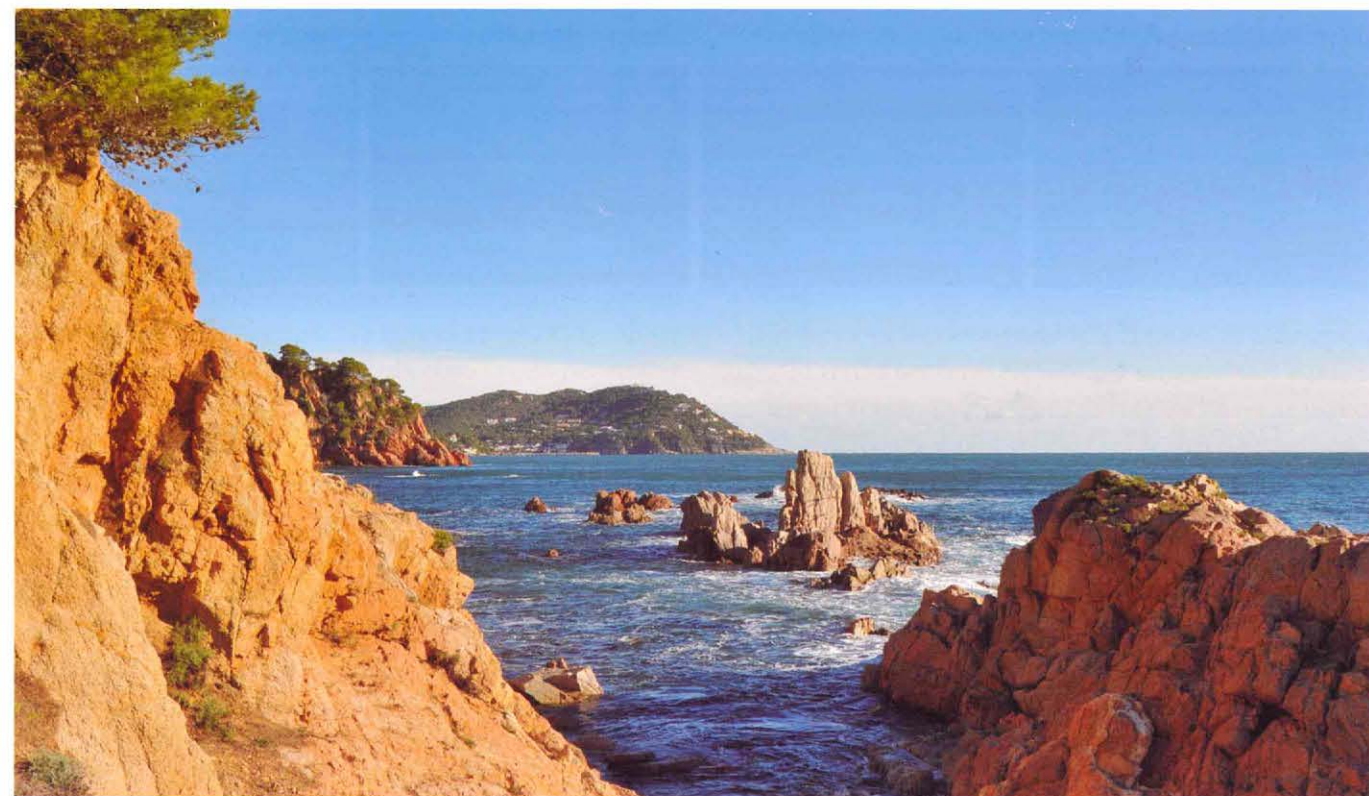
La cala del Crit amb el cap de Planes al fons

Fotografia: Josep Castelló

minuts arribarem al cap de Planes, sense oblidar el sector des Pescador Alt, i més enllà, la raconada des Bressol.

El cap de Planes o del Terme -definit així perquè és exactament on està clavada la fita que dóna entrada al litoral de Palamós- posa punt i final a la nostra passejada

pel costaner de Mont-ras. Des d'aquesta talaia i deixant un petit freu, contemplem dessota nostre els dos illots de Cap de Planes -encara en terme de Mont-ras-, i mar endins, les famoses illes Formigues amb el record d'un important combat naval i una pila de naufragis i embarrancades.





A L'EMPORDÀ NO HI HA
UN RESTAURANT
TAN A PROP DEL CEL

MENÚS TEMÀTICS:

JUNY: peix blau / **JULIOL:** musclos de roca / **AGOST:** "Festa Major" / **SETEMBRE:** arròs
OCTUBRE: bolets i aviram / **NOVEMBRE:** "Niu" (plat tradicional) / **DESEMBRE:** foie i tòfona



Com cada any, el Restaurant El Far presenta els seus deliciosos menús temàtics de temporada per només 34 euros. Gaudeixi, de dia o de nit, de les millors vistes al mar, d'un ambient íntim i elegant i d'una cuina excel·lent. També vostè es sentirà a prop del cel.

Al costat de Llafranc. Palafrugell - Reserves al: 972 301 639 - restaurant@elfar.net - www.elfar.net



CAP ROIG, UN PARADÍS COMPARTIT

Anna Vigatà

Fotografia: Paco Dalmau

Els Woevodski van aconseguir ordenar un terreny indòmit, per la proximitat del mar que el feia irregular, i treure profit d'un sòl que era erm per al conreu

La nostra feréstega costa va servir, a principis de segle passat, per construir el paradís que els Woevodsky buscaven a la costa mediterrània. Ni França, ni Itàlia ni el sud espanyol els van poder oferir el lloc on crear la casa que aglutinés les seves concepcions de confort i estètica. Tot i ser un terreny indòmit, per la proximitat al mar que el feia excessivament irregular i un sòl erm per al conreu, va acollir el matrimoni Woevodsky, que el va anar ordenant i adaptant mentre organitzava la seva pròpia vida. En tot el seu procés d'urbanització queda clara la compenetració amb la natura, la botànica i el nostre gòtic, en el que s'inspira per tal de plasmar-lo en el seu castell. Aquí van crear l'espai per viure el seu somni particular, fugint de la seva societat d'origen que mai no els tornaria a acollir.

El matrimoni, format per Nicholau Woevodsky i Dorothy Webster, va escollir un camí que no encaixava en la societat londinenca on vivien, i, per tal de tirar endavant el seu somni i configurar el seu espai no els quedava més alternativa que l'exili. El paratge de Cap Roig els va permetre viure envoltats de misteri, com a senyors, alhora que aïllats de la gent.

Les obres no es van dur a terme de forma suficientment ràpida, degut a problemes econòmics que en marcaven el ritme. L'edificació a Cap Roig es va iniciar amb la monumental portalada fortificada, anomenada per ells la "gate house" o porteria, on hi van viure durant tot el procés de construcció. Al mateix temps, van bastir altres edificacions que configuren una placeta d'accés que anomenaven "le village".

També es va fer l'embarcador, a la cala d'en Massoni, al qual s'hi arriba per unes escales que salven el fort pendent fins arribar al mar. La coneguda afició pels banys de mar de Dorothy, va fer que a aquest espai se l'acabés denominant, i se'l denomina encara ara, la Banyera de la Russa. A la qual s'hi accedeix únicament des del mar, per sota d'una mena d'arcada entre roques.

De bosc a jardí

El jardí es va dissenyar en un moment en què altres s'estaven gestant (Marimurtra, Jardins de Santa Clotilde o Pinya de Rosa que es va fer uns anys més tard), la concepció dels Jardins de Cap Roig no té similitud amb cap d'aquests,

no pretén ser un jardí botànic ni didàctic. No té una estètica clàssica amb fonts i brols d'aigua. A Cap Roig es va aprofitar bàsicament el bosc de la finca, i el fet de no disposar de recursos econòmics va fer que es prioritzés la urbanització i l'enjardinament d'aquest espai, fins i tot abans que la construcció del castell. Es van emprar per a aquesta obra còdols de cales properes, igual que per al castell es va fer servir pedra de Cap Roig. L'aigua trobada a la finca s'ha fet servir per al rec, no pas com a element ornamental. Si la part arquitectònica era del rus, la part del jardí es pot dir que era exclusivament de Dorothy, que dirigia una colla d'uns deu homes. Els que van compartir estones amb ella diuen que era una dona molt activa i enèrgica, que feia totes les feines igual que les que ells havien de fer.

La lenta edificació del castell reflecteix la bellesa del gòtic de Poblet, que tant els va captivar, una mostra d'això n'és el claustre de l'edifici, les obertures ogivals o el cimbori que cobria el que estava previst que fos l'estudi. La pedra rogenca de la zona, integrada perfectament l'obra en el paisatge. De totes maneres els Woevodsky no van arribar a viure-hi mai, tot i que Nicolau va morir un any més tard de la seva finalització. Quan ella va quedar sola es va estimar més continuar a la zona que havien ocupat sempre, a prop del personal de servei, hi va estar durant els cinc anys que va sobreviure al seu marit.

Recursos vitalicis

Els Woevodsky no disposaven de suficients diners per engegar i tirar endavant el seu projecte, i per tal d'agilitzar-lo van aprofitar la febre del moment, en què els propietaris de terrenys sense valor se'n volien desprendre i es posaven en contacte amb els personatges acabats d'arribar que, incomprensiblement, s'interessaven per aquells pa-



Vista aèria del castell de Cap Roig. Foto antic arxiu de Caixa de Girona

ratges. La botiga d'antiquitats a Londres, no els donava per cobrir les seves necessitats. La compra de terrenys amb la posterior construcció de cases de luxe els va proporcionar els ingressos necessaris per poder continuar bastint el seu somni. Alguns apunten que el contraban els va aportar una part d'ingressos; els qui s'hi dedicaven venien des de La Fosca, altres recollien "la mercaderia" a la platja de Castell.

En poc temps, el tall de costa comprès entre Cap de Planes i Cap Roig, era pràcticament de la seva propietat. De les 17 hectàrees que van arribar a tenir, unes 7 eren de Palafrugell i 10 de Mont-ras. Els ingressos els obtenien amb la construcció i la decoració de les cases, que no per la venda dels terrenys. Dorothy era antiquària i actuava com a decoradora de qualitat d'aquestes famílies que es van anar convertint en propietàries de finques i cases que eren autèntiques obres d'art.

El nom adquirit per la zona i el reclam exercit per la classe benestant que s'hi trobava, ho va convertir en un

Pinzellada biogràfica dels creadors del castell de Cap Roig, el matrimoni Woedovski

Nicolau Woevodsky (Sant Petersburg, 1888 - Calella de Palafrugell, 1975), o Coronel Woevodsky, com es feia anomenar entre els seus servents, era fill d'un almirall del tsar Nicolau II que havia estat ministre de Marina, governador de Finlàndia i ambaixador a Londres. En Nicolau havia ingressat a l'Escola de Cadets a Sant Petersburg i va servir en el primer Regiment de Cavalleria (era dels oficials més joves de l'aviació tsarista que va participar a la primera guerra mundial). El 1916 va ser nomenat agregat militar de l'ambaixada russa a Londres, d'aquesta forma va evitar viure la revolució del 17 a Rússia. Allà es va divorciar, decisió poc habitual per l'època entre la gent de l'alta societat russa, aquest fet marcaria les relacions amb els seus compatriotes i la seva vida d'aquí endavant.



Dorothy Webster (Derby, 1888 - Calella de Palafrugell, 1980) no era princesa o tsarina com s'ha dit en algunes ocasions, era filla d'un antiquari de reconegut prestigi. No s'ha sabut mai quin ha estat el motiu que la va portar a emprar el cognom Webster, doncs el pare es deia George Seymour i la mare Ada Mary. En la premsa anglesa, pel seu segon casament, surt anunciada com a filla de Godfrey Webster (possiblement un pare adoptiu). Dorothy, igual que Nicolau, també va escollir el que era poc habitual entre la classe benestant i la seva actitud era totalment contrària a la societat victoriana del moment (es va divorciar del seu marit després d'haver protagonitzat diversos escàndols).

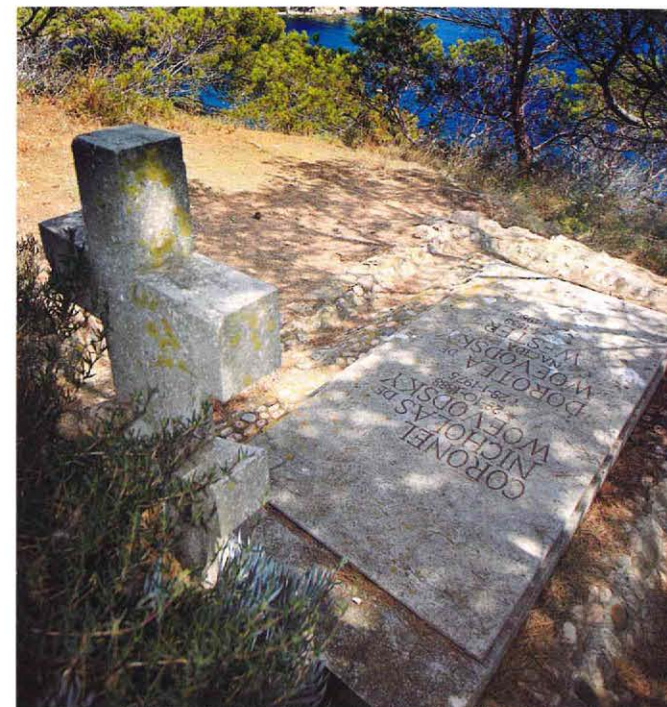
lloc exclusiu que no tenia res a envejar a la Costa Brava francesa, Grècia o la costa de l'Adriàtic. Es van fer cases de luxe com ara el Mas Juny a Castell, la Musclera i la Perica a Tamariu, la casa de Lord Inskape a cala Sènia, la casa de Madeleine Carroll a Calonge. Cal destacar, també, la seva intervenció en les Voltes de Calella com a conseqüència de la remodelació de la casa Audouard, creant un segon tram porticat. Aquesta obra, segons el projecte inicial havia de ser molt més ambiciosa, cobrint l'escala lateral que comunica la plaça amb el carrer superior. Però això va aixecar, un cop més, reticències a l'hora d'obtenir l'aprovació de les autoritats urbanístiques.

Amor al territori

Tant la construcció com la urbanització de l'espai de Cap Roig no van estar exemptes de problemes i crítiques, però el cert és que els Woevodsky van actuar com a ambaixadors de la nostra costa i, enamorats del territori, van fer propostes de com urbanitzar l'espai, fins i tot propostes de com han de ser les carreteres. Propostes que, Ramir Medir, comparteix i exposa en la Conferència de la Costa Brava (agost 1936), on manifesta públicament el seu suport als Woevodsky, tot i haver tingut algun moment d'enfrontament o d'escepticisme davant d'alguns projectes presentats pel rus. Aquest, amb els coneixements sobre construccions militars, va ser capaç d'adaptar els edificis al paisatge i de crear infraestructures de desguàs, rec i vies de comunicació. Malgrat quedar sobradament demostrada la seva aptitud, els plànols havien de ser signats per arquitectes titulats.

Donació a canvi de vitalici

Durant la Guerra Civil el matrimoni va retornar a Londres (on mantenien la seva botiga d'antiquitats). Per tant,



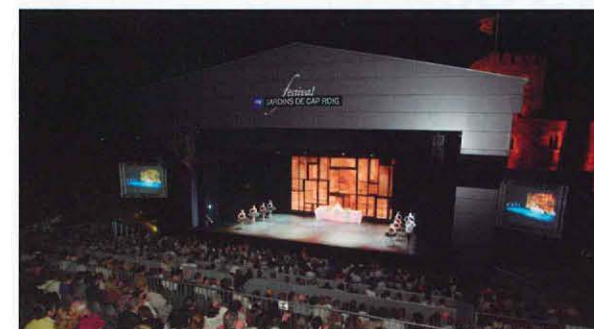
Tomba del coronel

va quedar aturada la construcció d'habitatges de luxe. Feien viatges fins a Perpinyà per tal de saber com estaven les seves propietats i, tan aviat com els va ser possible, van tornar a ocupar la finca i van fer noves amistats amb gent franquista. Suposem que no els seria difícil, degut a què Dorothy havia conegut anys enrere en Luís Bolín, i aquest va tenir un paper important durant el franquisme.

A finals dels anys 60, com a conseqüència de les dificultats econòmiques dels Woevodsky, va fer que busquessin una solució. La donació a la Caixa d'Estalvis de Girona a canvi d'un vitalici, va garantir la finalització el 1974 de l'obra alhora que s'assegurava la conservació dels jardins, que actualment tenen un ús social amb clara repercussió a la Costa Brava.

Cap Roig seu d'un dels millors festivals de música de la Mediterrània.

Martí Sabrià



La finca de Cap Roig va obrir les portes al públic com a jardí botànic als anys setanta, però el castell va romandre tancat als visitants, fins que un cop acabada l'obra, el Cercle d'Economia hi va organitzar, a la dècada dels 80 i durant 4 anys, unes jornades que congregaven una part important del món econòmic i financer català, espanyol i fins i tot europeu amb la presència del president de la Generalitat i de ministres espanyols i europeus. No fou però fins l'any 1990, quan el Patronat de Turisme de Palafrugell va aconseguir que la Caixa de Girona, cedís els jardins

per a la celebració d'un festival de música: el **Festival de Jazz de la Costa Brava**, que obtingué molt ràpidament una gran repercussió mediàtica i de públic; l'espai va esdevenir un lloc de referència social i cultural de la Costa Brava. El 1998 Caixa Girona va passar a ser l'organitzadora del festival, per fer una programació molt més àmplia que va incorporar altres gèneres musicals i el festival va prendre el nom de **Festival de Cap Roig**, per esdevenir poques edicions després el festival d'estiu més important de Catalunya.

L'edició d'enguany sota el mecenatge de "la Caixa" el festival ha aplegat figures tan rellevants com: Bob Dylan, George Benson, Tony Bennett, Paul Anka o Kiri Te Kanawa.

impacteRÈT^{LS}.com

diseny

logotips
papereria
cartelleria

retolació

adhesius
lluminosos
lletres massisses

impressió digital

impressió gran format
interior/exterior
exposicions, fires, decoració:

Pol. Ind. Riera d'Esclanyà

C/ Mas Resplandis, 17 - Nau B

BEGUR

Tel. 972 30 43 24

TM
TANCAMENTS
MONT-RAS
pvc i alumini



Miquel Planas Rocas
M. 687 550 222

TM

C/ Torres i Jonama, 54 - 17253 Mont-ras (Girona)
T/F. 972 301 492 info@tancamentsmont-ras.cat
www.tancamentsmont-ras.cat

ENS DEDIQUEM: TANCAMENTS PVC I ALUMINI, OBRA NOVA, REFORMES D'OBERTURES (SUBSTITUÏNT MARCS DE FUSTA, PERSIANES, PERSIANES MOTORIZADES, PERSIANES ALCANTINES, PORTICONS, MALLORQUINES, MOSQUITERES, BALLESTES), PORTES D'ENTRADA, MAMPARAS DE BANY, MIRALLS, VIDRES, TREBALLS DE SERRALLERIA, FERRO I INOX, DISPOSEM D'ESPECIALISTES EN FUSTA, PARQUETS, TARIMES DE FUSTA, PERGOLES, PORTES D'INTERIOR, ARMARIS, PORTICONS

SUBMINISTRES

MONT-RAS

Distribuïdors de:

VIEMANN - IMMERGAS - POLYTHERM - DAIKIN - ECOWATER
JUNKERS - MITSUBISHI - RAYCO - WILO - TEKA
NEGARRA - RAINBIRD - APOLO - HONEYWELL - GROHE
DELTA DORE - RUNTAL

C/Torres Jonama, 41 - Baixos 17253 MONT-RAS

Tel: 972 98 53 39 - Fax: 972 11 30 02

ruiz@subministresmont-ras.com - www.subministresmont-ras.com

RAMON ROQUÉ TURRÓ

Mercè Català i Patricia Ferrer



En Ramon Roqué Turró va néixer el 27 de febrer de 1931 al mas Florentí de Mont-ras. Quan tenia deu anys, amb la seva família, es va traslladar a la casa que s'havien construït a la zona de Cap Roig, contigua a la d'en Nicolau i Dorothy Woevodsky. La finca pertany, per meitats, al municipi de Palafrugell i al de Mont-ras. Mentre la família Roqué s'ocupava de treballar les terres de la finca, el matrimoni Woevodsky, instal·lat ja definitivament a Cap Roig, es dedicava a fer de mitjancer en la compra-venda de terrenys per a aristòcrates britànics; ell feia el plànols de les cases i ella la decoració interior. Amb aquests ingressos finançaven l'obra del castell, el jardí botànic i alhora els permetia mantenir un elevat nivell de vida.

Als anys vint la façana marítima de Calella a la zona de Cap Roig, era abrupta, amb mala accessibilitat, pedregosa i, en definitiva, eren terrenys no aptes per al conreu. En Ramón ens comenta que els Woevodsky havien adquirit els terrenys a preu de terres de bon conreu, motiu pel qual els antics propietaris se'n van desprendre de molt bon grat. Això explica que ningú no es pugui queixar, ja que en el moment en què es van vendre, ningú no els explotava com tampoc ningú intuïa que aquella zona es convertiria, amb els anys, en un espai turístic com ho és ara la zona del

Golfet i Cap Roig.

En Ramón ens explica que la construcció del castell la duia a terme el mestre d'obres senyor Reig de Palamós, amb treballadors vinguts de diferents punts de l'estat; per aquest motiu les cases de l'entrada on s'instal·laven paletes i jardineros, en deien "poble espanyol". Els Woevodsky van contractar el mestre de Palafrugell senyor Rubau per donar classes als fills dels treballadors.

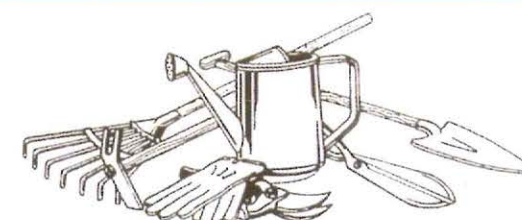
Aviat aquesta finca es va convertir en visita obligada de les elits que començaven a venir a la Costa Brava: Madelaine Caroll, Cristóbal Balenciaga i Ramón Esparza entre d'altres.

Per la finca i les seves rodalies acostumaven a desplaçar-s'hi amb ases. Fins i tot un dia la Dorothy es va presentar damunt del seu ase, a casa de la família Roqué per dir-los que era el dia del seu aniversari i aquests varen aprofitar per felicitar-la.

Les dues famílies van mantenir una relació molt cordial: en Ramón els defineix com a molt esplèndids com a veïns, perquè els van permetre de connectar el subministrament elèctric i de telèfon als cablejats que els Woevodsky havien instal·lat per a la seva finca. Les converses sempre eren en castellà, ja que malgrat tenir un fort accent estranger se'ls entenia molt bé. En Ramón defineix en Nicolau com a un senyor elegant i molt alt i de la Dorothy ens diu que era una dona d'un caràcter fort ja que era ella qui sempre donava la cara a l'hora de prendre decisions. En general els considerava molt reservats: no explicaven amb claredat la seva procedència ni explicaven res del que estaven fent.

Potser l'afició que la Dorothy tenia per l'arqueologia egípcia, va dur el matrimoni a fer-se construir, ja en vida, la seva sepultura. Van escollir el lloc exacte de la finca on volien ser enterrats: orientació oest a est. En Nicolau mateix la va dissenyar i un dia, mentre els paletes estaven excavant la fossa, va baixar al forat i s'hi va estirar per comprovar si estava bé de mida deixant, de moment, perplexes els paletes que la excavaven.

A l'entorn d'aquest matrimoni es manté una aurèola de misteri per si podien haver estat vinculats a algun tipus d'espionatge.



Josep Serra
TREBALLS DE JARDINERIA

C/ Del Suro, 12 - 17253 MONT-RAS (Girona)
Tel. 972 30 46 43 - (Mòbil) 637 11 73 84

CFGM Cuina i Gastronomia
CFGM Forneria Pastisseria i Confiteria
CFGS Guia, informació i assistència turística

Avinguda Corts Catalanes, s/n Palafrugell. Per reserves truqueu al 972 300 323



LAMPISTERIA



JORDI MAYOLAS

C/Torres Jonama, 7
Telèfon 972 30 38 81

17253 Mont-ras
(GIRONA)



MARIA CINTA CUGAT

Travessia de la Riera, 1 · MONT-RAS
Tel 972 30 36 26 - Mòbil 696 340 060

TINTORERIA I WET CLEANING

TECOMAC

Venda, reparació i lloguer
de maquinària.
Jardineria, forestal i de l'horta

Marc Ribot i Roqué

Tel. 972 30 78 03
Mòbil 629 75 75 80

C/ Sant Pere, 57
17200 Palafrugell

HONDA

ECHO

Husqvarna

PASQUALI



TERRA SOLCADA, CAMÍ DE MAR

Isabel Corominola

Fotografia: Núria Clara

Cal Gall acomiada les terres de Mont-ras. És la darrera llar del municipi abans d'arribar als termes costaners. Des d'una clariana esgarrapada als contraforts meridionals del massís de Begur, aquest mas presideix el racó oriental del barri de Canyelles amb els conreus ondulants davant seu i el mirador de Roques d'Ase a la seva esquena.

La casa mostra un perfil senzill d'estructura apaïxada i llueix, com a única notorietat, un ràfec amb decoració popular del segle XVIII. Es fa estranya la indefensió d'aquest mas, que no compta amb cap mena de fortificació com seria d'esperar en una zona tan vulnerable a l'època que va ser construït.

El seu quintà el formen terres magres destinades a conreus de secà. En temps de pagesia devia ser un mas d'estada breu, la justa per prendre mides a masoveries amb terreny més fèrtil.

Els últims masovers de Cal Gall van ser els germans Martirià i Lluís Teixidor Torrent, ambdós nascuts a Jafre, i la Paquita Arbat Albertí, muller d'en Martirià amb els dos fills del matrimoni, en Baldiri i en Pere. Aquesta família que va ocupar el mas a mitjans del segle passat provenia del Mas Candal del municipi de La Tallada.

Als anys 70 una part de la família es traslladà a Calonge. A Cal Gall s'hi van quedar en Baldiri amb la seva muller, la Carme Carreras, i els seus cinc fills, en Ramon, la Ma. Rosa, la Ma. Àngela, la Pilar i la Margarita. El mas era poc

productiu i la situació era força desconvenient per pujar tanta mainada, raons que van empènyer el matrimoni a seguir les passes de la família, traslladant-se a Cal General de Calonge, mas on els Teixidor hi arrelarien definitivament.

Cal Gall queda allunyat del poble i de les viles veïnes. Els masovers es refiaven de la proximitat de Calella per a les necessitats més peremptòries. Per baixar a mercat setmanal la Paquita s'enquibia en els vehicles motoritzats d'alguns veïns de Canyelles. I per anar a escola a Mont-ras, la seva néta, la Margarita, recorda la gran caminada que ella i els seus germans havien de fer a diari.

Era freqüent veure Dorothy Webster cavalcant la "Lady", la seva burra, pels camins de Cal Gall

Els Teixidor van ser testimonis del turisme pioner que va colonitzar amb cases senyoriales les pinedes costaneres. Els camins de Cal Gall solien ser lloc de passeig d'aquella elit nouvinguda. Era freqüent veure-hi l'aristòcrata anglesa Dorothy Webster, esposa del coronel rus Nicolai

Woievodsky. Aquest matrimoni va ser l'artífex del Castell i dels Jardins de Cap-Roig on hi tenien la seva residència. La "Russa" tal com anomenava la gent del país a la Webster, sovintejava aquells camins cavalcant la "Lady", la seva burra.

Cal Gall va patir a la dècada dels 70 uns anys d'abandonament i, en conseqüència, un acusat deteriorament de la casa. La seva situació, antany poc considerada, s'havia convertit en llaminera per a les noves demandes del turisme residencial; aquest corrent va propiciar que fos un dels primers masos de Canyelles a ser transformat en segona residència.

Conegut antigament com a Cal Gall Peric, el mas s'ha fet famós per compartir escenari d'una llegenda de pirateria amb la Cala del Crit; la llegenda molt popular i fortament identificada amb el poble de Mont-ras ha estat esventada per tot tipus de mitjans. Diu així:

"...La llegenda conta que uns pirates s'havien refugiat a la cala Font Morisca a causa de la boira que els impedia navegar. Quan eren a punt de tornar-se a endinsar en la mar oïren el cant d'un gall que els assabentà de la proximitat d'una casa. Aquesta casa era el Mas Cal Gall Peric, on vivia una família amb dues filles. Una d'elles era molt bella i el capità dels pirates se la volgué endur al seu vaixell. La noia, però, es resistí fortament a aquest segrest i mossegà un dit del pirata. Aquest, completament ofuscat pel greuge, amb un cop d'espasa tallà el coll de la noia. Després d'aquest fet, el cos de la noia quedà estès a la platja i els familiars foren fets presoners i el mas cremat. La llegenda també conta que el crit de la noia en ésser assassinada fou tan fort que s'escoltà des de molt lluny i això féu que amb aquest nom, "Crit", fos coneguda la cala on es produïren els fets." Extret del web oficial de l'Ajuntament de Mont-ras: http://webspobles.ddgi.cat/sites/mont_ras/default.aspx

La Cala del Crit és la portalada marítima de Mont-ras i la



més accessible de les cales que pertanyen a aquest municipi. Està situada entre el Cap de Planes i el promontori que la separa de la Cala del Vedell, inclosa en un dels trams més verges i abruptes de la costa empordanesa. En el seu entorn s'hi concentra una gran diversitat d'elements geomorfològics: esculls, rocams, còdols, freus, niells i també, un trau que dóna pas a la Cala Font Morisca delimitada per un cap, el "Cap de Planes"; i amb unes illes, "Les Formigues", alineades davant seu, a poc menys d'una milla de distància.

La Cala del Crit ha estat sempre una cala temptadora. Va encobrir malifetes de pirates i corsaris; va ser utilitzada, més tard, com a port natural pels contrabandistes; i el 1980, va ser cobejada per dur-hi a terme un port d'esbarjo; projecte que es va avortar gràcies a la forta pressió dels opositors. Més endavant, el 1990, va quedar preservada definitivament quan va ser inclosa dins el Pla d'Espais d'Interès Natural (PEIN) Castell-Cap Roig. I des de 1996 la plataforma "Salvem El Crit" uneix esforços per vetllar que així sigui.

Salvatge i atractiva, la Cala del Crit ha seduït l'home. En tots els temps ha estat paradís de pescadors i mariscadors. Dues barraques han donat sopluc a aquest col·lectiu i a l'estiu, un tamariu fa l'ombra ideal per gaudir la migdiada.

A l'hivern quan les minves deixen al descobert els còdols, l'essència de les algues obre els sentits i la gana. Un plaer que es redobla per als privilegiats que poden assaborir, a la cala mateix, els fruits del mar que l'amanyaga. No en va, el diari El Punt informava, el 6 de juny d'enguany, que la Cala del Crit té el fons marí més ric de Catalunya. (<http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/1-territori/11-mediambient/547021-la-cala-del-crit-te-el-fons-mari-mes-ric-de-catalunya.html>)

Tot plegat em força a sentenciar que la Cala del Crit és el diamant en brut del municipi. I, que Cal Gall representa la senzillesa i l'infortuni contats des d'un mas. Ambdós, el mas i la cala, esdevenen emblemàtics per a un gentil poble empordanès: el poble de Mont-ras.



La Societat d'en Nyoca dóna vida a es Vedell

Josep Bofill Blanc

Des de fa quaranta-un anys que, de mitjans de juny fins a finals d'agost, cada diumenge una vintena de membres de la Societat d'en Nyoca es troben a la cala d'es Vedell, situada just abans d'arribar al Crit, després de Cap Roig.

La Societat d'en Nyoca és una colla formada per una bona part d'exfutbolistes palafrugellencs: Joan Borrell, Carles Francesch, Miquel Segura, Josep Sánchez, Narcís Samsó, Lluís Figueres i en Josep Esparragó, en pau descansi, que a més d'haver sigut futbolista va ser entrenador de la majoria d'ells, i el primer president de la colla d'es Vedell. A més de tots aquests exfutbolistes blanquenegres cal esmentar membres tan significats com en Franciscu Cama, Lluís Ribot, Josep Roura, Martí Bigas, Jordi Cama, Lluís Borràs, Narcís Rué, Jordi Rojas, i el mont-rasenc Robert Xicoira. De manera esporàdica o continuada, s'hi ha afegit molta i molta gent, de tota mena i de totes les classes socials i professions. Les xefes a es Vedell sempre estan plenes de gresca al voltant d'una taula de pedra amb una mena de pedris circular que ells mateixos van construir però que en començar la temporada s'hi han d'arreglar els desperfectes (o fer-la nova...) que els temporals d'hivern l'hagin pogut malmetre, a banda d'arraconar els còdols arrecerats per la mar brava.

Per tradició les menges més habituals són les julivies i els serrans -quan n'hi ha- que ells mateixos pesquen, acompanyats per una bona amanida, i gairebé sempre, arrodonit amb una bullida de musclos i/o pallerides acabades de fer, sense deixar mai de banda un bon xarel·lo. Amb tot, des de fa un temps, de quan en quan, en Gustu Cervera i en Jordi Sala els sorprenen amb alguna cassolada de llagosta amb cargols, un arròs de marisc, o algun llobregant.

Tots plegats, en definitiva, donen vida a es Vedell de Mont-ras.



PEIXOS

JOAN

MIQUEL

C/Torres Jonama, 53. Mont-ras
Mercat Municipal de Palafrugell

Tot tipus de peix de costa i marisc
per encàrrec. T. 686.41.53.97



Avda. d'Espanya, s/n
Telèfon 972 61 10 41
17200 PALAFRUGELL
(Girona)

Llavia i Serra 26 Tel. 972 61 12 60
Palafrugell
WWW.distronic.tv

DIGITAL+

JABONES TER, S.L.
productes químics de neteja

C/Mas Resplandis, 7
Esclanyà (Girona)
jabonester@xarxacontrol.es
T. 972 612 426 - F. 972 612 462

PASTISSERIA XIDORS
Bomboneria, xarcuteria, celler, botiga especialitzada,
saló de te

servei de càtering integral

cocktails i recepcions per a particulars i empreses

música en viu

personalització de menú

entrega a domicili

personal de servei i cambrers

Urb. Mas Mortera, Vall-llobrega (Carretera de Palamós a Palafrugell,
Km. 5, T. 972.314.649. Mail: info@xidors.com

ELECTRICITAT - FONTANERIA
CALEFACCIÓ - AIRE CONDICIONAT
ENERGIA SOLAR

toni peniza

TEL. 619 071 370
C/ RAMON MUNTANER, 22 - RESIDENCIAL BEGUR
tonipeniza@telefonica.net

SERRALLERIA
ALSINA

C/ Torres Jonama, 60
Tel. + Fax: 972 30 29 96

17253 MONT-RAS



Façana marítima
de Mont-ras:





AMB NOM I COGNOMS

JOAN TEIXIDÓ SABALLS

Joan Grañén

Fotografia: Xavier Grañén

"Per qüestió de feina no he pogut ser a Mont-ras tant com m'agradaria"

En Joan ens diu que va néixer el 1960 a can Nena (també conegut com a Mas Roqué per la roca granítica damunt la qual fou construït) i que gairebé sempre ha viscut a Mont-ras. Guarda molts bons records de l'escola unitària on va anar fins als 14 anys. A l'aula tenien el senyor Àngel com a únic professor de quaranta o cinquanta nois de totes les edats (les noies tenien com a professora la senyora Gertrudis).

Als 15 anys va entrar a treballar a l'Ajuntament, on va viure la transició a la democràcia. En aquell temps, les comunicacions que l'Ajuntament havia de fer als veïns eren verbals, motiu pel qual s'havia d'anar casa per casa a avisar del pagament de la contribució, de la vacunació dels gossos, etc. Cosa que primer feia en bicicleta i, més endavant, amb un Vespino vermell. D'aquesta manera va arribar a saber de memòria el nom i el cognom de pràcticament tota la gent que vivia a Mont-ras que, en aquell moment, no arribava als mil habitants. Hi va ser fins als 29 anys, arribant a exercir-hi gairebé totes les funcions administratives. Durant alguns anys, juntament amb altres joves del poble (en Quim, en Vicenç, en Miquel, etc.) s'encarregaven de l'organització de la Festa Major: cobrar, casa per casa, la quota voluntària que cada veí hi aportava per sufragar-ne les despeses; muntar els llums i el "tablado", llogar cadires, venent begudes que refrescaven dins una semal amb gel... Posteriorment, va ser un dels cofundadors de l'Associació Cultural i Recreativa, amb la qual va participar en les primeres "cavalcades" de Reis i també en la inauguració del poliesportiu.

"Vaig començar a treballar a 22 anys a l'Escola de Palau-Sator, on ensenyava una vintena d'alumnes que tenien de 4 a 14 anys. Encara en recordo els noms i la fesomia"

"Entre els 22 i els 30 anys vaig simultaniejar la feina amb l'estudi. Primer vaig fer Filologia Catalana; més tard, Pedagogia i, finalment, el Doctorat"

"En posar-se en marxa els estudis de Pedagogia a la Universitat de Girona m'hi vaig vincular, tot especialitzant-me en temes d'organització i direcció d'escoles i instituts"



En Joan i una colla d'alumnes, disfressats, a Palau-Sator, en el decurs de la celebració del carnaval de 1983. Fotografia: Arxiu Joan Teixidó

Explica'ns un xic com va ser la teva joventut...

Va ser una joventut feliç, viscuda intensament. D'octubre a maig feia vida d'estudiant. Primer, a l'institut de Palafrugell; després, a l'Escola de Magisteri de Girona. L'acabament del curs coincidí amb el solstici d'estiu, és a dir, la nit de Sant Joan. Era la data que marcava l'inici del ritme de vida estival marcada per la diversió (sardanes a Plaça Nova, balls de festa major als pobles i viles de la contrada, excursions a la platja, anar a pescar a cala Estreta...) i també pel treball de pagès, ajudant els de casa a fer les feines pròpies de l'època: segar i batre, remenar sacs, recollir bales i posar-les sota cobert... El ritme de vida d'estiu acabava a primers d'octubre, amb la festa major de Corçà on recordo haver-hi ballat moltes nits amb l'orquestra de Jànio Martí, la més espectacular de l'època.

Durant aquest temps (fins 22 anys) jugava a tennis a nivell competitiu. A la lliga provincial (érem a la primera categoria) amb l'equip del C.T. Palafrugell, a les pistes de la Granota i, també, als opens individuals dels clubs propers i als campionats de Catalunya junior.

Sabem que vas col·laborar, d'una

manera activa, a la vida lúdica i cultural palafrugellenca.

Als vint anys vam fundar la colla carrossaire Garnatxa, de la qual en vaig ser cap de colla durant deu anys. N'estic especialment satisfet: perquè vam fer carrosses prou reeixides (Park Güell, Roger Rabbit, etc.) i, sobretot, perquè vam ser el germen d'una manera tranquil·la, pacífica, de fer carrossa que l'ha convertida en la colla més longeva del carroussel (hem fet carrossa durant 33 anys d'una manera ininterrompuda). La vinculació a les carrosses ha estat una constant en la meua vida; amb diversa intensitat i dedicació, sempre hi he col·laborat. També foren els anys de participació activa a les desfilades de comparses de Carnaval. Triàvem un tema d'actualitat; muntàvem una coreografia o una escenificació i participàvem als concursos que se celebraven a les discoteques o als envelats. A Palafrugell era tradicional el ball de disfresses de dimarts a la nit al Fraternal. Tot plegat, hi dedicàvem gairebé un mes. Alguns temes que recordo són: "Cantando bajo la lluvia", "El mur de Berlín" o el "Show de l'OTAN".

Bàsicament, tu ets mestre de professió...

Sí. Vaig començar a treballar a 22 anys

a l'Escola de Palau-Sator, on ensenyava una vintena d'alumnes que tenien de 4 a 14 anys. Encara en recordo els noms i la fesomia. Amb un grup de companys de pobles veïns (la Maribel, en Jordi, la Roser...) vam constituir el grup de mestres d'escoles rurals del Baix Empordà. Ens trobàvem cada setmana per elaborar materials didàctics, preparar excursions o celebracions conjuntes, organitzar les colònies. També ens trobàvem per dinar i passar-ho bé junts. Cada any organitzava una excursió en la que, a més dels alumnes, hi venien les famílies i tota la gent del poble que ho volia. Van ser uns anys magnífics, d'aprenentatge de la professió. En conservo un record entranyable.

El teu currículum ens diu que has cursat alguna altra carrera...

Efectivament. Entre els 22 i els 30 anys vaig simultaniejar la feina amb l'estudi. Primer vaig fer Filologia Catalana; més tard, Pedagogia i, finalment, el Doctorat.

Vaig aprovar les oposicions a professor de secundària i vaig obtenir plaça provisional a l'Escola d'Hostaleria de Girona. Hi feia classes de català i, quan podia, col·laborava en la formació dels futurs cuiners i cambrers: acompanyant els estudiants a fires i exposicions, contribuint a l'organització de banquets o actes, participant a concursos... Més tard, em van destinar a l'Institut de Formació Professional de Palafrugell. Hi vaig continuar fent la mateixa feina però aleshores em vaig vincular a les especialitats de mecànica i l'electricitat. També feia cursos de reciclatge de català per a professors.

Va ser aquí on va començar la teua relació amb la direcció?

Sí. En Josep Montseny, el director que havia liderat el trasllat de l'antic edifici de la Tarongeta a la seu actual, va anunciar que deixava el càrrec. Aleshores, el Claustre i el Consell Escolar van considerar que jo era la persona adequada per assumir-lo. Tenia 29 anys. Vaig deixar la feina a l'ajuntament i, també, la direcció de la colla Garnatxa per centrar-me en l'institut. Es tracta-

"D'octubre a maig feia vida d'estudiant. L'acabament del curs coincidí amb el solstici d'estiu, i era la data que marcava l'inici del ritme de vida estival marcada per la diversió i també pel treball de pagès"

va d'un repte d'una gran envergadura però, també, era una oportunitat per aprendre. Comptava amb un equip excel·lent però era ben conscient que assumia una gran responsabilitat, que afectava una setantena de professors, més de 700 alumnes i prop de 500 famílies. Fou una època d'il·lusions, de projectes, de treball intens, d'aprenentatge, de coneixences, d'intercanvi i debat amb altres directius i d'inici de la relació amb l'Administració. Al cap d'uns anys, vaig haver de deixar el càrrec per qüestions de salut. Fou aleshores quan em vaig centrar en l'estudi de la feina dels directius escolars. Primer, amb la realització de la tesi doctoral; més tard, amb l'elaboració del projecte per a l'oposició a la plaça de professor titular d'universitat i amb la realització de diverses investigacions.

"En l'actualitat faig classe als estudiants de magisteri i als futurs professors de secundària. També dirigeixo un postgrau sobre direcció i gestió de centres"

Ara ets professor de la Universitat de Girona

En posar-se en marxa els estudis de Pedagogia a la Universitat de Girona m'hi vaig vincular, tot especialitzant-me en temes d'organització i direcció d'escoles i instituts. En l'actualitat faig classe als estudiants de magisteri i als futurs professors de secundària. També dirigeixo un postgrau sobre direcció i gestió de centres. A banda de la docència universitària, durant els darrers anys, la feina realitzada ha obtingut un cert reconeixement en el món educatiu. Ha estat un període de molta activitat: partici-

pació a congressos, col·laboració amb diverses administracions educatives, publicació de llibres, realització de cursos i activitats de formació, conferències... Tot plegat, m'ha portat a moure'm, a viatjar... i, per tant, no he pogut ser a Mont-ras tant com m'agradaria. Molts dies, només hi vinc a dormir.

"La vinculació a les carrosses ha estat una constant en la meua vida; amb diversa intensitat i dedicació, sempre hi he col·laborat"

Què és GROC?

És l'acrònim del Grup de Recerca en Organització de Centres. Un grup de treball que dirigeixo compost per una vintena de docents i directors escolars que durant els darrers deu anys s'ha dedicat a analitzar i fer aportacions sobre qüestions d'actualitat de l'educació a casa nostra: la sisena hora, l'acollida als professors que arriben de bell nou al centre, la millora de la convivència escolar, l'horari de l'alumnat, el treball en equip de dos mestres a l'aula...

Ens trobem un cop al mes, recollim i analitzem informacions i, finalment, elaborem orientacions i materials amb la intenció que siguin útils als centres i als directius. Això no sempre és ben vist per tothom. El fet d'analitzar i posicionar-nos sobre qüestions d'actualitat que afecten la vida quotidiana dels directius, els docents, les famílies o l'Administració, a vegades porta polèmica. Tanmateix, ho entenem com un signe de vitalitat del grup; significa que tractem qüestions rellevants.

I la web?

És un instrument per posar a disposició de les escoles, dels mestres i del públic en general la feina feta. És una iniciativa altruista; tot és completament gratuït. N'estic molt satisfet perquè té un índex notable de visites (prop de 400 diàries) fetes des de Catalunya, Espanya i Hispanoamèrica.



A més dels continguts professionals, també conté informació de Mont-ras. A l'apartat "Jornada Lúdica" (<http://www.joanteixido.org/cat/JornadaLudica.php>) s'hi descriu una excursió per les cales: Roques d'Ase, el Crit, Font Morisca, Cap de Planes, el Vedell, Cala Estreta, cala dels Corbs, cala Sanià, la Foradada i, finalment, Castell. Es tracta d'una excursió que durant una bona colla d'anys vam fer amb la gent de GROC i altres col·laboradors per celebrar la fi dels cursos i l'inici de les vacances.

Arribem al final, vols afegir-hi alguna cosa més?

No. Simplement, constato que és la primera vegada que em fan una entrevista de caire personal. Fins ara, totes havien estat professionals. Ha estat agradable mirar cap enrere i fer balanç. En conjunt, penso que la vida m'ha tractat bé, m'ha ofert la possibilitat de fer moltes coses. Algunes, les he explicades; altres, han quedat al tinter: els cursos televisius, les classes de tennis, l'elaboració de jocs d'enginy, la colla d'amics, l'època disco, les excursions de dos o tres dies a conèixer indrets de Catalunya, la col·laboració amb el MEC, el treball amb CEPs, les visites a centres d'arreu de l'estat, etc. Quan era jove, la meua mare em deia "disfruta la vida ara que pots"; ara m'adono que he estat fidel a aquest principi. He pensat de valent però sempre he procurat "disfrutar" allò que he fet.

MASOS I INDRETS AMB HISTÒRIA CAN JUANOLA RELÍQUIA DE CANYELLES

Isabel Corominola

Fotografia Núria Clara

Can Juanola, mas situat a pocs metres de la riba nord de la riera de Canyelles, ofereix una estampa adusta, rústega. Una imatge escarpida pel reflux d'un mas en hores baixes. Els masos veïns rehabilitats per a ús residencial enfoquen, ben rentats de cara, les centúries venidores. A Can Juanola s'ha aturat el rellotge. Tancat, esguarda l'avenir com una relíquia del passat pagesívol d'aquest veïnat.

El 1850 la família Plana n'adquiria la propietat. El motiu Juanola va ser una aportació d'aquesta família. Remuntant l'arbre genealògic dels Plana, apareix el cognom Juanola el segle XVIII en una de les branques maternes. Al llarg de moltes generacions als registres parroquials hi figura el cognom compost Plana-Juanola.

Abans d'apostar-se al barri de Canyelles de Mont-ras, els Plana, originaris de Palafrugell, havien passat per Regencós i per Vila-romà (Sant Joan de Palamós).

En Joan Plana (1890), l'avi Juanola, solia relatar una vella història amb traces de llegenda. En temps antics, abans dels Plana, el mas havia estat habitat per dos capellans. Corabora aquest supòsit, l'existència d'algunes capelletes encastades en els murs de la sala, de l'entrada i en els d'algunes habitacions. Aquestes capelletes, ara, estan emparedades. Anys enrere els Plana en van destapar una. Sobre la repisa hi havia una espelma i unes monedes de bronze. També cal ressaltar que en un dels dormitoris, el sostre forma una mena de volta bufada o volta de mocador,

element arquitectònic propi d'esglésies i capelles.

El relat del vell Juanola

"Sembla ser que un veí anava sovint al mas a fer tertúlia amb els capellans. A l'hivern, s'instal·laven vora la llar. Aprofitant un moment que els capellans estaven distrets en plena xerrameca, el veí va agafar un caliu amb els molls i el va deixar sota la sotana d'un d'ells.

Al cap de pocs dies, el capellà deixava aquest món. Segons es feia córrer, l'ensurt provocat a la cuina de Can Juanola en va ser la causa. El seu company afectat per aquell fet tràgic no trigaria gaire a emprendre, també, l'últim viatge".

Can Juanola per dins

En Josep Bachs coneix bé el mas. Fa més de 40 anys que el freqüenta, des que festejava la noia de Can Juanola, l'Empar Plana, avui la seva muller. Aquest mariner retirat no escatima explicacions sobre el passat d'aquesta casa pairal





Detall d'una de les corts del Mas Juanola.

mentre ens n'obre les portes: algunes són tan vetustes que han subsistit, gràcies al seu gruix, a l'atac d'exèrcits de corcs. Durant dècades i dècades aquests insectes han trepat la fusta amb minúscules perforacions.

A Can Juanola cada estança aporta un bri d'història. Entaforat a dins del galliner un mur cilíndric d'uns dos metres d'alçada revela els orígens d'una antiga torre de defensa. Aquest mur ha superat el pas dels segles camuflat i mig engolit dins les interioritats del mas. Parets i sostres sobreposats han ofegat la torre, molt probablement en pro de l'activitat avícola i ramadera dels vells pagesos que habitaren la casa annexionada.

A les corts i al celler, els sostres de volta i les pedres

descarnades dels murs parlen de temps antics. Algunes dobles parets formen petites càmeres i un arc emparedat guarda el secret del seu ofec. Tot plegat forma un conjunt enigmàtic per als profans en arquitectura, per als quals, sense cap mena de dubte, una visita guiada amb domini tècnic representaria una autèntica delícia.

Alguns elements que fins fa poc eren receptors del tràfec de la vida del mas traspuen certa nostàlgia. A la cuina, prop de la llar, la portella del forn donava pas a la massa llevada, per on, poc després, s'hi desenfornava el pa de crosta cruixent i de molla ullada. També, arran de la llar es conserva el vell escó que acollia la tertúlia familiar en les llargues vesprades d'hivern.

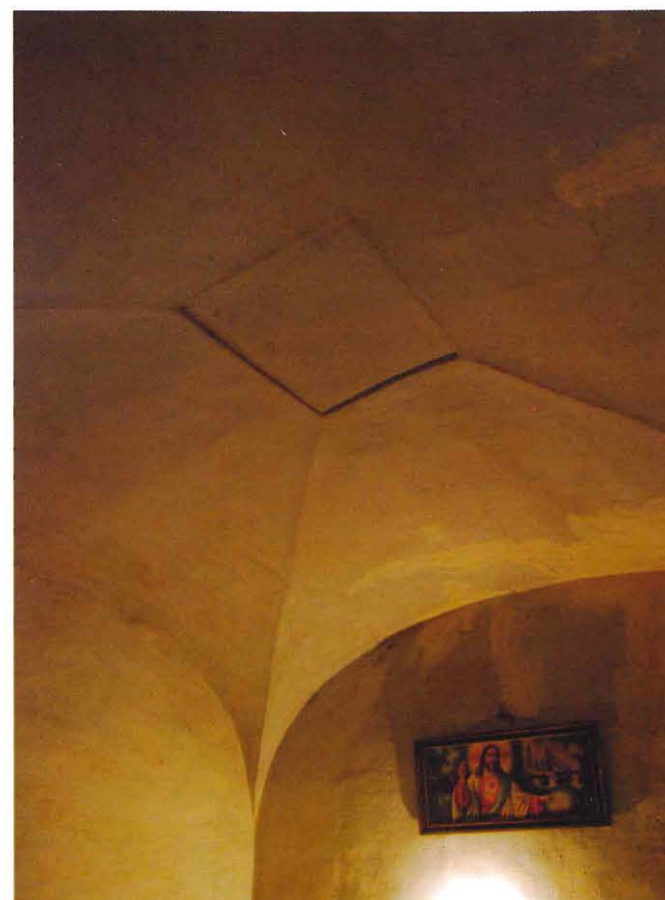
L'antiquíssim mas Fels

L'historiador palamosí, Pere Trijueque, m'ha facilitat informació sobre aquest mas que frega els 700 anys d'existència; segons Trijueque: "Es tracta de l'antiquíssim mas FELS de Canyelles, ja citat el 1315 i que tenia moltes terres, fins i tot a Vall-llobrega, on resten alguns topònims, com el "puig d'en Fela", realment "puig d'en Fels" ara anomenat Puig Agudell.

El petit puig que hi ha entre aquest mas i la depuradora tenia el nom de "puig o pujol Fels". Molt a prop d'aquest pujol hi ha un dels termes que separen Mont-ras de Palamós implantant l'any 1717, per separar les batllies de Palamós i Palafrugell. Més tard, el mas estava enregistrat com Can Pruneda".



Estat actual del mas Juanola



Detall del sostre d'un dels dormitoris

A l'entrada, un parell de quadres a l'oli, signats per un pintor palafrugellenc, l'any 1946, esbossen l'estampa del mas. Com cortinatges sobre l'escenari, unes teranyines petites i espesses pengen sobre la pintura i autentifiquen la seva l'antiguitat. I una premsa de vi encastada a la paret esdevé, casualment, una preuada peça de museu.

Arrapat al sostre, un niu de naretes (orenetes) demostra el tarannà tolerant dels Plana. Aquestes aus migratòries acudien cada primavera a criar a dins de l'entrada de Can Juanola. Al capvespre, en Prim, l'amo del mas, ventava un cop sec en un dels batents de la porta. Era el senyal que foragitava la parella, que pernoctava a fora. Les cries es quedaven a passar la nit ben protegides dins el niu de fang. Cada dia, ja de matinada, l'amo deixava entrar els progenitors amb el pap carregat de provisions.

Can Juanola per fora

Si per dins els murs ofereixen una autenticitat secular, Can Juanola divisat de lluny ofereix una estampa original. La flora ornamental també és de solera. Dues palmeres centenàries, poc o gens típiques en una antiga casa empordanesa, custodien la façana del mas. I, arran de porta, una vella glicina de tronc monumental i recargolat és l'ombrera estival des de fa incomptables anys.

En Kirk Kristiansen, el creador danès de les peces de joguina Lego, se les veuria negres per fer encaixar els elements d'una construcció tan capriciosa i irregular com és la de Can Juanola. A l'exterior es poden distingir les

teulades a diferents nivells, quasi totes d'una sola vessant, fruit de les estances que s'hi han anat adossant amb el pas de generacions. Varis afegitons de pedra són ben remarcables a la façana principal. A la banda de llevant, dita també pels de la casa, banda de Calella, a dalt de la casa, hi ha una galeria porxada. I un terrat amb solera cobreix gran part del sostre de l'entrada donant un toc peculiar a l'estètica de la casa.

Amb el pas dels anys, les successives herències, donacions i algunes vendes han minvat l'extensió de terreny d'aquest mas. Tot i això, manté el privilegi de disposar de més de 50 vessanes de conreu envoltant la casa. La quantitat de camps que envolten la casa de Can Juanola i la gran extensió que ocupen és un privilegi que no es dona comunament. Normalment, els masos compten amb quintans menys extensos i compaginen els conreus amb camps allunyats de la casa.

Els camps es mantenen sembrats de farratge, normalment d'usarda, gràcies a un veí, en Míliu Cornell del Mas Petit qui, a més, sol proveir-los d'un bon decorat engegant el seu ramat allà mateix.

Arran del mas hi passen dos vells camins de carro. Dels pocs camins terrers que queden al barri de Canyelles. Un és el Camí de Can Niell que és públic i passa arran de l'esquina del mas. Entre el marge del camí i la casa, una passera o petit pont de formigó salva un fossar embardissat. El pontet facilitava l'accés al graner.

Sembla ser que un veí anava sovint al mas a fer tertúlia amb els capellans. A l'hivern, s'instal·laven vora la llar. Aprofitant un moment que els capellans estaven distrets en plena xerrameca, el veí va agafar un caliu amb els molls i el va deixar sota la sotana d'un d'ells.

L'altre camí passa a pocs metres de l'entrada del mas. A ponent d'aquest camí, a prop de la casa, hi havia l'hort. El safareig, el pou i els vells xiprers que el redossaven de la tramuntana, encara en donen fe. Sobre les parets del pou s'hi assentava la torre d'un molí de vent. En els murs que resten d'aquella torre s'hi poden apreciar els encaixos dels graons. El camí segueix avall, enmig del quintà. Una estesa de caravanes omple un dels vells conreus, destinat en els últims temps, a hivernacle d'aquests vehicles turístics. Aquest camí deixa els límits de la propietat al travessar el gual de la riera de Canyelles.

L'aigua de Canyelles a Palamós

A l'altra banda de la riera, just al peu del Puig d'en Sitjà, hi ha les restes de l'antiga mina que, en la segona meitat del segle XIX, va subministrar aigua corrent a la vila de Palamós. En un article en la Revista Gavarres (nº9),

Pere Trijueque esmenta i situa aquest pou i el traçat de la canalització d'aigües: "Al costat de la riera de Canyelles, molt a prop del mas Joanola, dins el terme de Mont-ras... El traçat de la canonada de ceràmica seguia el curs de la riera de Canyelles, després el de l'Aubi..."

El trasbals de la Guerra Civil

En aquella època convulsa en Joan Plana Juanals era el propietari de Can Juanola. Amb la seva muller, l'Empar Carbó menaven el mas. El fill gran, en Prim, va ser cridat a files. Més endavant es va incorporar a la Quinta del Biberó en Carlus, el segon fill. Al mas quedaren la filla, la Montserrat i el fill petit, en Pitu llavors adolescent. Amb el jovent a la guerra faltaven mans al veïnat de Canyelles. En Pitu a més d'ajudar els pares, anava a jornal a calcs veïns. La Isabel de Can Niell recorda com ella, amb 11 anys, i la seva germana, la Maria, amb 20, havien de fer la feina dels seus germans cridats al front. Té ben present quan anaven totes dues a les pinedes a fer jaç (pinassa). Ella amb penes i treballs podia abocar alguna forcada al carro. I la Maria, treballadora incansable, havia d'afeixugar amb el gruix de la feina.

Quan havien de cavar el camp de blat de moro les anava a ajudar en Pitu "Juanola". Tots tres es repartien la feina, una rasa cadascun, d'un cap a l'altre del conreu. La Isabel quedava ressagada. Llavors en Pitu es multiplicava per dos, deixava la seva rega i amb una revolada li feia el tros fins posar-se a nivell tots tres.

Els masos de Canyelles van acollir una família de refugiats bascos. Provenien de Pasajes. Es repartiren uns quants membres a cada casa. La mare i una de les filles s'instal·laren a Can Casildo. Un vailet s'estava a Can Niell. I, a Can Juanola van acollir una nena. No cal dir el vincle d'afecte i amistat que es va crear amb aquella gent i la tristesa del jovent el dia del comiat.

En Prim i la Nita

Els últims estadants, en Prim Plana Carbó i la Nita Pujol Ricart, la seva muller, han tancat dos segles i mig de

pagesia menada per la nissaga dels Plana.

Als anys 40 en Prim i la Nita van agafar les regnes del mas. Van tenir tres fills, en Joan, l'Agustí i l'Empar. El noi gran, en Joan, havia de ser el relleu generacional de Can Juanola però un malaurat accident estroncà la vida del jove, als 21 anys. Els altres fills, l'Agustí i l'Empar formaren família, l'Agustí en el veïnat de l'Ermedàs i l'Empar a Palamós.



La casa pairal, tot i quedar-hi sols en Prim i la Nita, era l'eix familiar i el lloc de trobada de vells veïns i bons amics, com ho eren l'Enric i la Victòria, els antics masovers de Can Niell, on sempre hi tenien la porta oberta. Memorables eren les brunyolades de Setmana Santa a Can Juanola. Els dos matrimonis es passaven un dia sencer a la cuina. Empraven no menys de 10 dotzenes d'ous.

La llei de vida va imposar la separació inevitable. La Nita, fidel a Can Juanola, s'hi ha estat sola els darrers anys, fins que la falta de salut i les xacres d'una edat avançada l'han comminada a cercar a vila el confort apropiat.

El mas, tancat, s'ha posat a la venda. Una de les palmeres ha sucumbit a la plaga de l'escarabat. Grisa i inerta però encara dempeus, ofereix una imatge trista. La companya resisteix airosa esguardant el seu destí incert.

XINO-XANO ARRAN DE MAR



DINS L'ESPAI D'INTERÈS NATURAL CASTELL-CAP ROIG

Text i fotografies: Francesc Gomes

La ruta que us proposem és una caminada pel litoral més proper i més nostrat per la gent de Mont-ras. Aquells que tinguin ganes i temps per caminar podran començar l'excursió des de Mont-ras mateix, però nosaltres la començarem al paratge de Canyelles, just on hi ha una zona habilitada per aparcar-hi vehicles i que serà el punt de partida i arribada. Cal dir que pràcticament tot el recorregut transcorre dins l'Espai d'Interès Natural Castell - Cap Roig, i no sempre dins el terme de Mont-ras. Començarem la caminada per una pista ampla envoltada a banda i banda de pins, suros i alzines d'un bosc de propietat municipal de Mont-ras, on fa uns anys es van fer uns treballs forestals amb la finalitat de donar a l'espai una funció més lúdica i d'esbarjo, que no pas de rendiment econòmic. Seguint per la pista, i després d'una lleugera pujada en direcció sud, trobarem un corriol a la dreta que, en lleuger descens, ens portarà fins a la tanca que durant l'estiu impedeix el pas als vehicles pel camí de Castell a Cap Roig. Nosaltres seguirem uns metres a la dreta, per la pista asfaltada, i agafarem un camí a l'esquerra, prohibit als vehicles a motor, que ens portarà fins a un dels ramals de la via verda. Travessarem

el pont sobre la riera de l'Aubi i seguidament prendrem el corriol que transcorre paral·lel a la riera fins a la platja de Castell. Cal fer esment que, a pocs metres del pont, trobarem el magnífic i monumental surolí del Mas Juny, de 17 m d'alçada, 20 m de capçada i 2,70 m de perímetre. El surolí és un híbrid d'alzina i suro, amb les fulles com les del suro i una escorça més esponjosa que la de l'alzina però que no es pot pelar. Sol créixer espontàniament prop de rieres. La seva raresa i dificultat de reproducció mereixen respecte i protecció per part de tothom, doncs no hem d'oblidar que els surolins són una singularitat de les nostres contrades.

Arribarem a la platja de Castell, la platja de la gent de Mont-ras ja que, tot i no ser de Mont-ras ni la més propera, la seva facilitat d'accés ha fet que des de sempre fos la més utilitzada per l'esbarjo mariner de mont-rasencs i mont-rasencs. Seguirem per la sorra en direcció nord on, al final de la platja i en un petit promontori de roca, podrem visitar el poblat ibèric de la Punta del Castell. El poblat, declarat bé d'interès nacional, és un assentament dels indigets entre el segle VI aC i el segle I aC. Des d'aquí anirem vorejant la costa pel camí de ronda, passant per

PLANXISTERIA I PINTURA
LES GAVARRES

REPARACIÓ DE PLANXA I PINTURA
DE TOT TIPUS DE VEHICLES

Ctra. C31 Girona a Palamós
C/ Pontiró, 24 - 17253 Mont-ras
E-mail: plxgavarres@gmail.com

Tel.: 972 61 14 02
Fax: 972 30 19 75
Mòbil: 615 543 761

CERÀMIQUES

La Ciutadella

Ctra. Palamós a la Bisbal C-31 Km.330 17253 MONT-RAS
telf i fax 972302571 email ceramiqueslaciutadella@gmail.com



Barraca d'en Dalí

penya-segats i cales feréstegues que ens esvairan qualsevol dubte de per què la nostra costa es diu Costa Brava.

Abans d'arribar a cala Seniar podrem fer una petita desviació i agafar un corriol a mà esquerra que ens menarà fins a la curiosa barraca d'en Dalí, amb la seva porta surrealista. La barraca fou construïda per Alberto Puig Dalmau, milionari mecenes que l'any 1940 adquirí el Mas Juny, perquè fos utilitzada com a estudi pel genial pintor empordanès. Com moltes figures de l'art i la cultura del moment, Salvador Dalí va passar pel Mas Juny però no hi ha constància que

pintés cap de les seves obres a la barraca.

La ruta segueix per cala Canyers, cala Corbs i cala Estreta amb la seva barraca recentment restaurada, d'accés lliure i on hi podrem trobar aixopluc. Continuarem cap a tramuntana per la cala d'en Remendon, cala de Roca Bona i cala de Cap de Planes. Ja dins el terme de Mont-ras passarem per la cala dels Termes, per la Font Morisca i arribarem al Crit, cala emblemàtica de Mont-ras, amb un fons marí dels més ben preservats de tota la costa catalana i amb les seves barraquetes que fa anys aguanten els temporals de mar. Segons la llegenda la cala deu el seu nom al crit que va proferir una jove donzella de Cal Gall Peric, en ser atacada per pirates moriscos.

Els més agosarats, agafant-se a cables i cadenes per un escarpat sender, podran fer una visita a la cala del Vedell, on els amics de la Societat d'en Nyoca hi celebren xefles periòdicament. Abandonarem la costa enfilant-nos per un costerut corriol que ens portarà fins a una cruïlla de camins. Des d'aquí agafarem un altre corriol, senyalitzat amb un rètol, que ens portarà fins a les Roques d'Ase, magnífic mirador de Mont-ras, Palafrugell i el Montgrí al nord, amb Cal Gall Peric als nostres peus, i de Palamós al sud. Seguirem pel corriol fins a trobar una pista ampla que ens portarà de nou al paratge de Canyelles, punt d'inici i final de l'excursió.

PAPERERIA MONT-RAS

- MATERIAL ESCOLAR
- MATERIAL D'OFICINA
- TINTES IMPRESSORA
- DIARIS I REVISTES
- LLIBRERIA
- FOTOCÒPIES B/N, COLOR, A3
- ENQUADERNACIONS
- PLASTIFICACIONS
- MATERIAL INFORMÀTIC
- SERVEI DE FAX

c/ Torres Jonama, 25 17253 Mont-ras Tel. 972611052 papereriamont-ras@gmail.com

Promediter, s.l.

PROMOCIONS I CONSTRUCCIONS

Carrer Torroella, 116
Telèfon 972 30 51 54
promediter@telefonica.net

CULTURA MÚSICA

LLUÍS ARTÚS, PRIMER PREMI CONCURS INTERNACIONAL DE MÚSICA DE FRANÇA

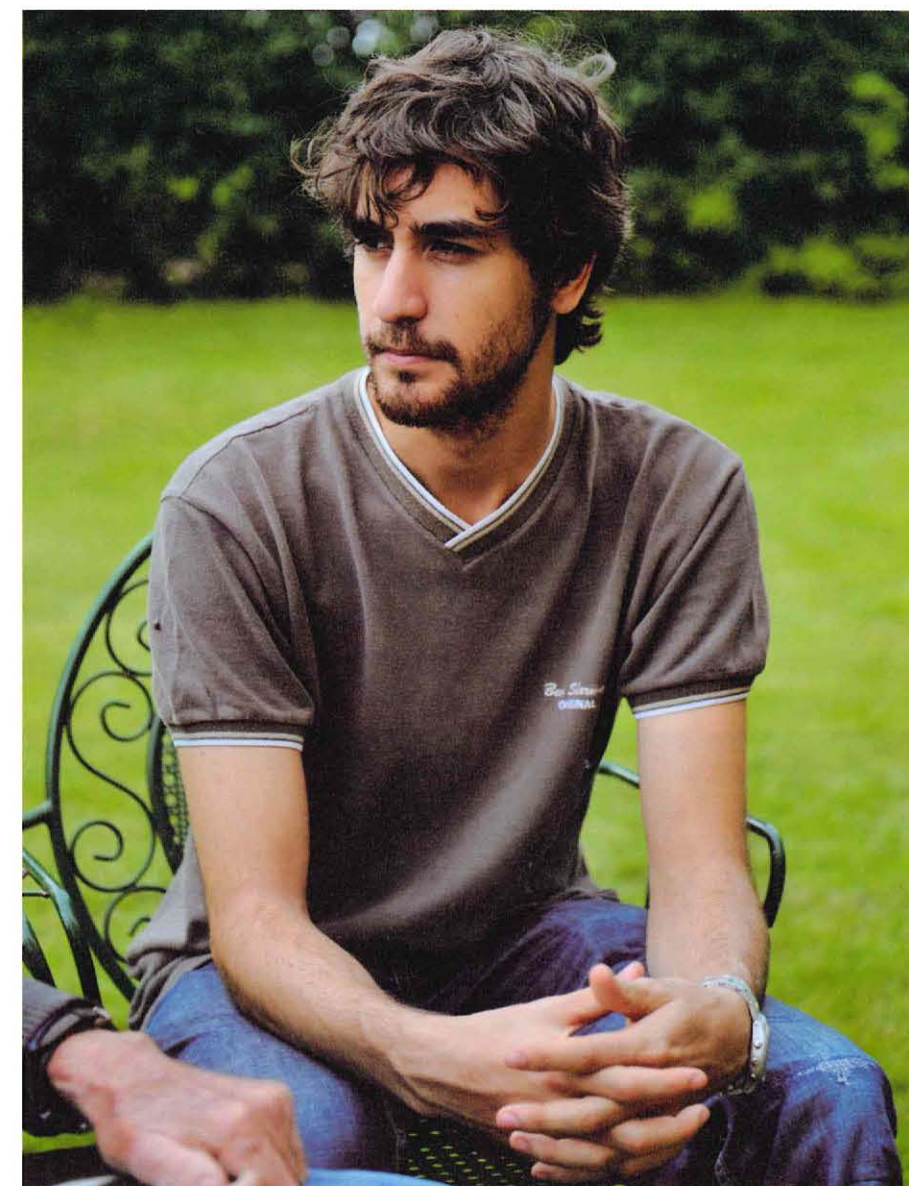
Joan Grañén

Fotografia: Xavier Grañén

En Lluís Artús Suárez va néixer a Palafrugell el 1992. Va venir a viure a Mont-ras el 2001. És el gran de tres germans. Des de ben petit va demostrar gran afició per la música i per això va començar a estudiar-la a l'escola de la Rita Ferrer als 5 anys. Als 10 anys ja va fer el "pas de grau" (cosa que vol dir que havia acabat els estudis de grau elemental i passava al mitjà) de solfeig i d'instrument, d'això darrer en va ser el més petit de la promoció. Va continuar estudiant el que llavors se'n deia grau mig i ara se'n diu grau professional. Avui ja ha acabat, pel que fa a piano clàssic, tot el que s'ofereix a la província de Girona.

Ara fa tercer curs de Química a la UB i es veu obligat a deixar una mica de banda el piano, que precisa de moltes hores d'estudi. Per tal de no abandonar-lo del tot, ha començat a fer piano modern per no perdre el costum i també per ampliar mires. En Lluís reconeix que li costa més que el clàssic degut a que és un estil totalment diferent que exigeix pensar d'una altra forma. De totes maneres diu que està molt animat i treballarà tant com pugui per arribar el més lluny que sigui possible.

Ha participat en tres ocasions al "Concours musical de France" que se celebra al conservatori de música de Saint Maur des Fossés (àrea metropolitana de París). És un concurs d'àmbit internacional que consta d'unes proves eliminatòries en diferents països: França, Polònia, Espanya, Letònia, Romania i d'una final a París. El primer cop que s'hi va presentar, va arribar a la final de París però no va guanyar; l'any següent, no va superar les eliminatòries; però l'any

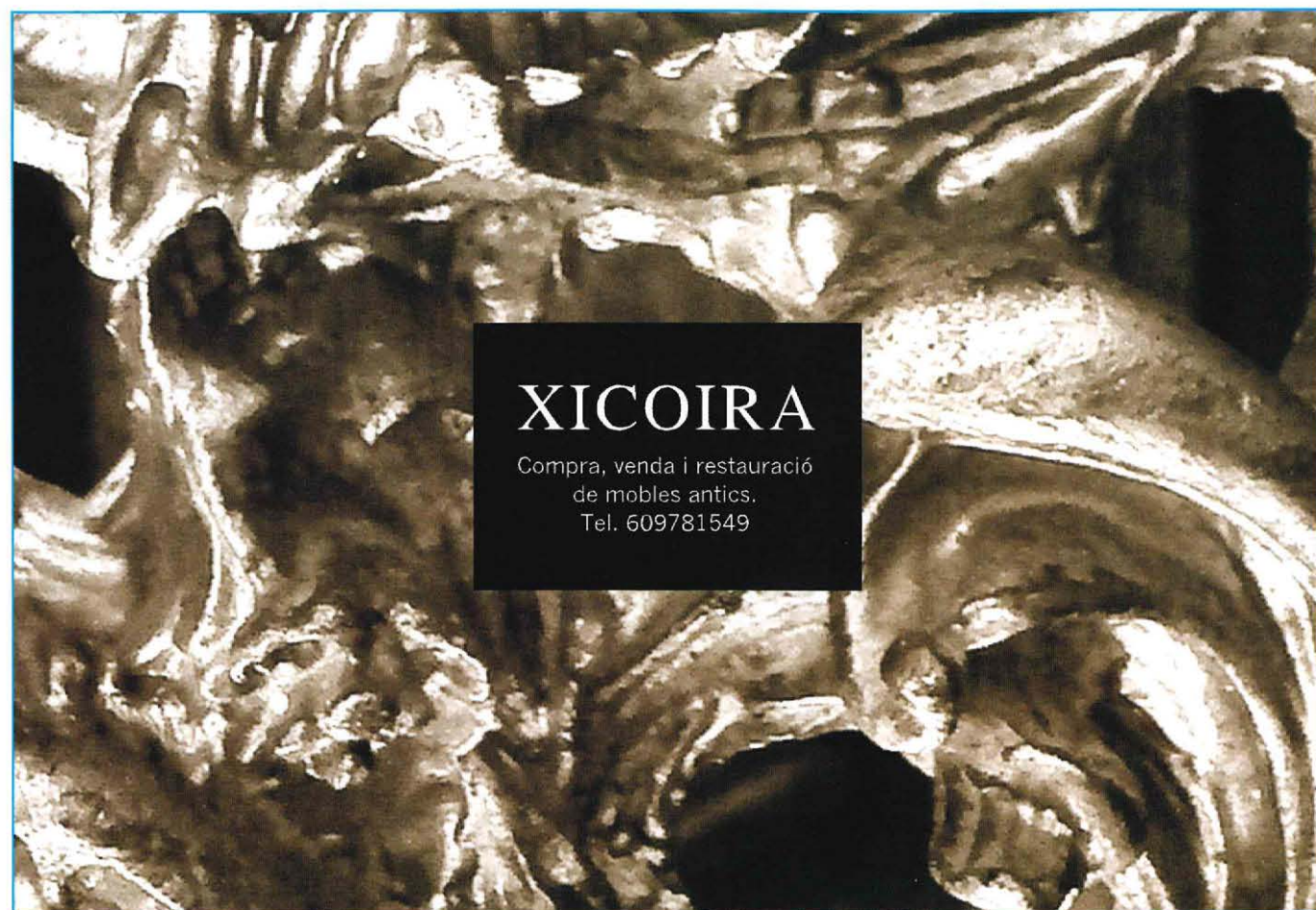


2009 es va presentar a dues categories: individual i piano a quatre mans (juntament amb Pau Lòpez, begurenc amic seu i company de classes), van aconseguir passar les eliminatòries i un cop a París van guanyar el concurs. (Es pot entrar a la plana del "Concours musical de France i llegir el nom del guanyadors dels últims anys en les diferents modalitats). N'hi ha hagut de França, Romania, Itàlia, Alemanya, Rússia, Polònia, Letònia,

Ukràina, Bielorrússia, Països Baixos, Bèlgica, Txèquia, Xina... i Catalunya).

Ha acompanyat amb el piano dues vegades la coral de l'escola de Mont-ras, on actualment dona classes de llenguatge musical i piano per a totes les edats.

En Lluís és un molt bon mont-rasenc que amb els seus èxits honora el nostre poble. Desitgem fermament que les seves aspiracions es vegin àmpliament aconseguides.



XICOIRA

Compra, venda i restauració
de mobles antics.
Tel. 609781549

VINS I LICORS GRAU

Ara més a prop teu amb grauonline.com



vins i llicors
GRAU ONLINE
www.grauonline.com

c/ Torroella, 163 - 17200 Palafrugell - Girona - Tel. 972 301 835 - Fax. 972 611 459 - info@vinsillicorsgrau.com
www.grauonline.com - www.vinsillicorsgrau.com

Elisabeth Reyes (Miss Espanya 2006) per a Vins i Llicors Grau

HERBES REMEIERES LA FARIGOLA COM UN ARBUST, AMB PROPIETATS MEDICINALS

Patricia Ferrer

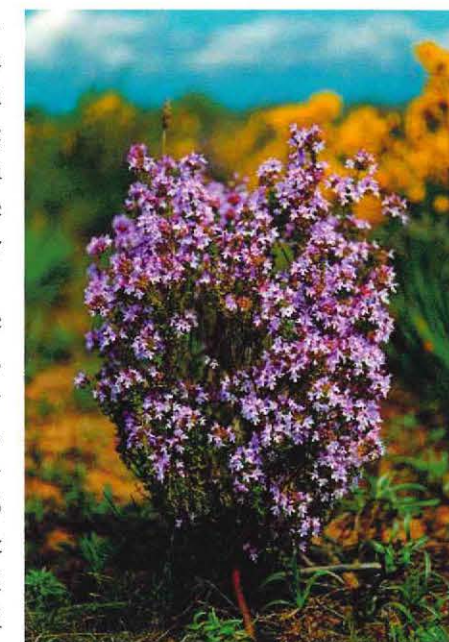
Durant molt de temps, els remeis naturals i sobretot les plantes medicinals, van ser l'únic recurs de què disposaven els metges. Des de principis del segle XX, el desenvolupament de la química va donar lloc a la posada en marxa per part de la indústria farmacèutica d'una nova producció de medicaments, d'aquesta manera la medicina moderna va poder combatre determinades malalties fins aleshores incurables i fins i tot mortals.

Les plantes medicinals continuen però essent explotades per extreure'n substàncies insubstituïbles.

Passejar pel bosc i recol·lectar plantes medicinals continua sent una manera de gaudir de la natura però sobretot una manera sàvia de curar i prevenir malalties.

del mes de març fins al juny o juliol. El primer moment de recollecció de la planta és pels volts de la primera lluna plena de la primavera, a finals març o principis d'abril. La part usada són les fulles i summitats floríferes que s'hauran d'assecar a l'ombra i guardar en recipients de vidre ben hermètics.

La farigola té una gran quantitat de propietats medicinals: és antisèptica, antibacteriana, expectorant, antiespasmòdica, diürètica, cicatritzant, antireumàtica... Presa en infusió afavoreix la digestió i activa la circulació i el sistema nerviós. S'utilitza sobretot per combatre la tos, el mal de coll i altres afeccions del sistema respiratori com els refredats, bronquitis, asma o sinusitis. També és utilitzada com a estimulament digestiu per afavorir la



paració d'olis, vinagres, adobs i salses com el romesco, en l'elaboració de tot tipus de mels i begudes, com la ratafia.

També se n'ha fet ús com a repel·lent de mosquits, per la presència d'alcohols i olis essencials per la qual es pot emprar com a planta conreada o de jardí posant-la prop de les finestres.

Com a planta que ressuscita cada any, ha estat relacionada amb la immortalitat i la resurrecció. Era considerada una herba sagrada que assegurava el pas a la pròxima vida. Utilitzada des dels egipcis per embalsamar els cadàvers i momificar-los.

La farigola és una planta associada a les festes de Setmana Santa i Pasqua, temps en què la planta està en floració. La tradició assenyala que els millors dies per anar a collir farigola són el dijous sant al vespre o el divendres sant al matí, sempre abans de la sortida del sol.

Aquesta creença prové del fet que aquestes dues festes es celebren sempre durant la primera lluna plena de la primavera, que és el millor moment per a la recollecció de la planta doncs diuen que així les seves propietats i virtuts en surten reforçades.

Els millors dies per anar a collir farigola són el dijous sant al vespre o el divendres sant al matí, sempre abans de la sortida del sol.

Són moltes les espècies de flora que podem trobar-nos al bosc, des d'espècies protegides legalment a causa del seu estat crític de conservació com n'és el cas del boix grèvol, altres considerades endèmiques com la festuca, exclusiva gairebé de Catalunya i d'altres espècies considerades d'interès comú que es troben presents al nostre massís de les Gavarres.

Una mata perenne i aromàtica

La farigola és una planta de la família de les labiades també coneguda amb el nom de timó, timonet o tomell. El seu nom científic "Thymus Vulgaris".

És una mata perenne, aromàtica de fins a 30-40 cm d'alçada que creix com un arbust en timonedes o farigolars, prop de roques i pedres on hi pot arrelar amb força.

Les seves flors són molt petites de color blanc o rosat. Floreix a partir

gana, per combatre el mal alè o altres infeccions o inflamacions bucals, com a revitalitzant especialment a nivell capil·lar en neteges de ferides i també com a relaxant o somnífer suau en casos de cansament, en aquest cas es pot prendre un bany relaxant afegint a l'aigua una infusió important de flors de farigola.

Consideracions a destacar

Una de les principals característiques de la farigola és la intensa aroma que desprenen les seves fulles verdes. L'essència de farigola és utilitzada avui dia en gran quantitat de perfums, xampús, olis i altres productes per a la higiene personal.

La farigola també s'ha convertit en un element indispensable a la cuina catalana, és un ingredient comú per aromatitzar els plats de carns com xai, pollastre i estofats, peix i sobretot les sopes. S'utilitza també per a la pre-

LA BUTACA TERROSSES

UN FRAGMENT DE L'EMPORDÀ PETIT

Text i fotografies Francesc Bellmunt

Gràcies a en Jordi Goncé de Can Medalla vaig conèixer Mont-ras. Érem amb en Juanjo Puigcorbó a Calella per fer el guió de *L'Orgia* i ens havíem instal·lat en un apartament d'estiu a prop de la cala de Sant Roc. La meua filla Anna tenia pocs mesos i aquell espai turístic era francament petit, poc compartimentat i no gaire apte per a la creativitat expansiva i sovint gesticulant que requereix l'escriptura d'un guió de comèdia. En Jordi Goncé aleshores es dedicava més a la interpretació que al dret i tenia els pares a Mont-ras. En una de les seves visites ens va informar que prop de casa seva en Sebastià Bosch, en Tià, molt possiblement ens llogaria el seu mas per un preu raonable. Vam fer el contacte i després d'un acord verbal els trenta dies previstos de guió es van transformar en més de trenta anys de vida familiar i d'escriptura de guions a Mont-ras, la vila que, per aquestes raons d'acollidora fidelitat personal i creativa, aprecio i estimo de tot cor.

Amb en Juanjo Puigcorbó o amb

Ferran Torrent i altres, sempre ha sigut a Mont-ras on s'han tancat les trames de *L'Orgia*, *El Complot dels anells*, *La quinta del porro* o *Gràcies per la propina*. Tot i que també he rodat algunes escenes de *Pa d'àngel* en paisatges propers - a Castell i a Calella - no ha estat fins aquest estiu de 2012 que he pogut dur a terme un acostament audiovisual «íntim» al municipi que durant tant de temps i d'una manera tan franca m'ha acollit.

Terrosses, un fragment de l'Empordà petit és el títol d'aquest breu assaig documental gravat a Mont-ras, que té una durada de vint-i-cinc minuts. De fet és el capítol pilot d'una sèrie de retrats locals que fa temps volia realitzar però que no ha agafat embranzida fins que un dissabte de juny, de la mà d'en Genís Jofre, vaig anar a sopar amb la colla que s'aplega a Can Massot de manera regular. Compartir taula i conversar amb ells em va decidir a iniciar aquest treball.

Altres vegades al llarg de la meua carrera m'havia proposat fer acosta-

ments a la realitat d'una manera directa i documental, però gairebé sempre m'aclaparava la perspectiva d'haver de vincular un impuls emotiu personal al pesant procés tècnic, logístic i financer que representa la producció audiovisual. Ara, per sort, gràcies a l'evolució tecnològica tot s'ha simplificat. L'acte de filmar pot comparar-se a l'acte de pintar i hom pot afegir-hi irònicament que entre el tríode i el cavallet no hi ha frontera. La digitalització fa més assequible els rodatges impressionistes i permet una realització més personalitzada, sense tants intermediaris; l'acte de rodar, de gravar, pot ser més íntim sense que es perdi el factor de qualitat. Es pot treure un alt rendiment als continguts sense necessitat de gaire més recursos que unes bones càmeres d'alta definició. I el talent, és clar. Però aquesta ja és una anàlisi que correspon a l'audiència.

Els valors locals, base de Terrosses

Catalunya, com totes les societats vivents, evoluciona i es renova. En



aquest procés natural hi ha costums que perviuen ben arrelats al territori mentre que d'altres es van atenuant amb el temps. Els diferents ritmes d'aquests processos naturals defineixen d'alguna manera el tarannà d'un país i sobretot el tarannà dels seus ciutadans. En aquest sentit hi ha un posicionament generacional respecte d'aquest procés d'extinció històric i no tothom està disposat a conformar-se i a sotmetre's als dictats d'allò que normalment s'anomena evolució, però que no és sinó ignorància i deixadesa. Cada vegada més la nostra societat comprèn que evolucionar és també conservar.

Val la pena documentar aquesta franja tan fràgil i tan plena de riscos com és el manteniment cultural dels hàbits propis a pobles mitjans i petits.

Val la pena explicar com la persistència contemporània d'alguns costums tradicionals menors està directament vinculada a persones que es posicionen a favor de la supervivència dels costums de la terra. Parla, pagesia, emprenedors individuals, consciència local, fets que el progrés i la globalització han afeblit però que sortosament i sobretot a Catalunya s'aguanten pels fils que sostenen unes minories tossudes.

La característica central, el decorat per dir-ho d'alguna manera, on s'esdevenen aquests petits actes de devoció i personalitat culturals és el camp. L'àmbit rural en totes les seves característiques: secà, riberenc, marítim, muntanyenc, planer, pre i post industrial, fronterer, transpiri-nenc, boscà, col·lectiu i ecològic.

Agraïment

Sense el Genís Jofre aquest documental no hauria estat possible i això no ho dic en demèrit de cap dels amics i amigues de Mont-ras i Palafrugell que han col·laborat en el rodatge de *Terrosses* inclòs l'Ajuntament, sinó al contrari per sumar-me a un sentiment compartit de simpatia i respecte per aquest ciutadà *paleta i poeta de la veu*. L'Enric Pagès i la Catalina, la seva dona, hi estaran d'acord i la colla de Can Massot que amb tanta mà esquerra "presideix" l'Esteve, també, i la gent de Can Martorell i la Mercè Català que em va orientar abans de la gravació, tothom, en fi, coincidirà amb mi que en Genís tot i no ser nascut a Mont-ras, és, usant un terme metafòric manllevat a la química, un excel·lent i eficient radical lliure d'aquest poble.

PELOKERO@S

Estilista
Perruquera **SANDRA**

C/ Torres Jonama, 21 - MONT-RAS - Tel. 972 11 36 45

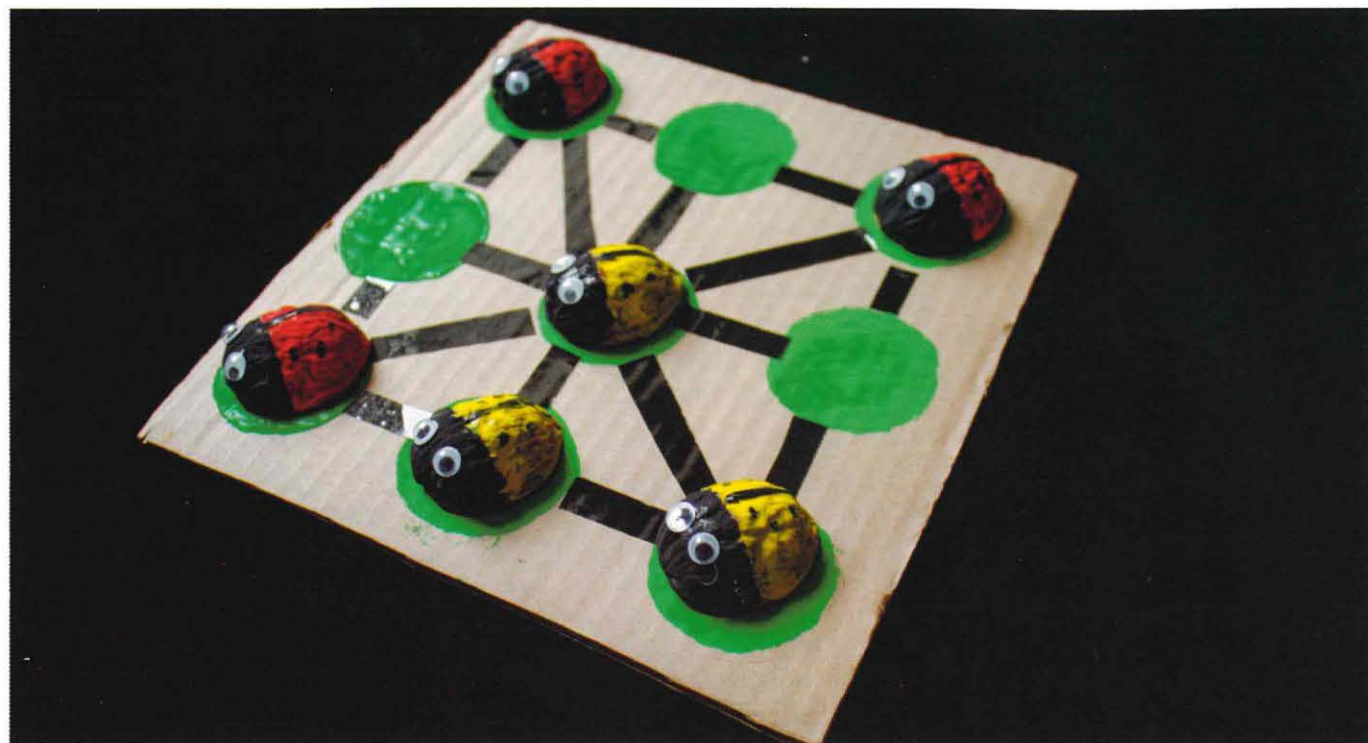
Narcís Gaviña
PINTURES



Mòbil 609415101

C/ Pujada Cucala, 22 17253 MONT-RAS

MÓN MENUT TRES EN RATLLA

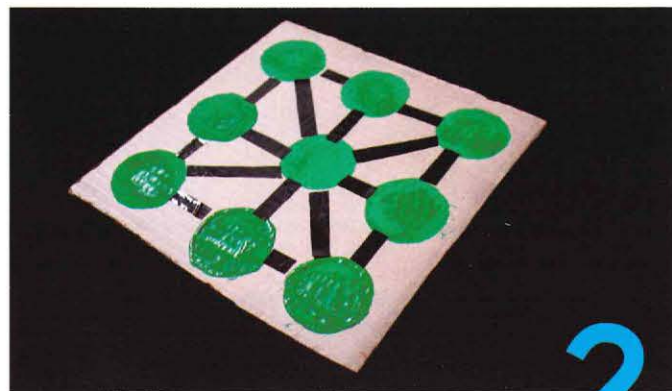


Isabel Antúnez

Si us voleu entretenir una d'aquestes tardes d'hivern, fredes i plujoses, us proposo aquest joc d'estratègia per a tota la família. Necessitareu:

- 6 cloves de nou
- Un quadrat de cartró
- Ulls (si en teniu, sinó podeu pintar-los)
- Pintures

Ja tenim el tauler i les fitxes, podem començar a jugar. Per als qui no hi heu jugat mai us explico les normes.



2

1 Pintarem la meitat de les cloves, tres de color groc i tres de color vermell. L'altra meitat de color negre. (Sabíeu que la Marieta més comú és la de 7 punts i que també hi ha marietes de color groc?)

Quan estigui la pintura seca, pintem punts negres, i enganxem els ulls.

Pintem el cercles del tauler, si els pinte de color verd semblaran les fulles que tant agraden a les marietes.

Unim els cercles amb línies rectes, les pintem o enganxem cinta de color...



Normes per jugar al 3 en ratlla

1-Juguen dos jugadors, cada un té 3 marietes del mateix color.

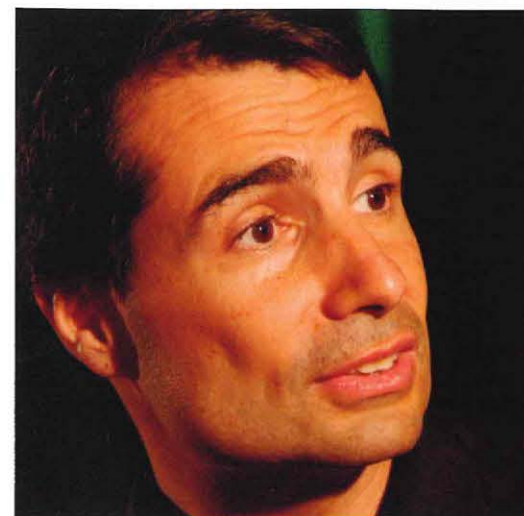
2-El jugador que comença la partida posa la seva marieta al cercle del mig, no la pot moure durant tota la partida. Totes les altres marietes es poden moure en qualsevol direcció, ocupant els cercles que queden lliures.

3-Quan et toca el torn has de moure una marieta. Guanya el que aconsegueix posar les seves 3 marietes en línia recta. Has d'impedir que el jugador contrari ho faci amb les seves.

Serà un bon exercici d'imaginació, joc, pensament i raonament.

LLENGUA PLATAFORMA PER LA LLENGUA NECESSITEM SOCIS PER LA LLENGUA, ARA ÉS L'HORA DE FER ENCARA MÉS FEINA.

Martí Gasull i Roig. Plataforma per la Llengua. L'ONG del català.



En la mort de Martí Gasull

En Martí Gasull i Roig, fundador de la Plataforma per la Llengua, i del qual podem gaudir aquest article, ens va deixar el passat dia 23 de setembre darrer, víctima d'un accident de muntanya, arrossegat per una allau amb vuit altres muntanyencs, francesos i alemanys, quan intentaven assolir el Manaslu a la serralada de l'Himàlaia.

Catalunya perd així un ferm defensor de la llengua. Afectats per aquesta notícia des de La Torre Ferrera volem fer extensiu el nostre condol a la seva família i als seus companys de la Plataforma per la Llengua.

Reposi en pau.

Són moments complicats per a la llengua, especialment per les contínues agressions que el català rep al llarg del domini lingüístic. Necessitem entitats fortes que siguin capaces de fer front als reptes que tenim, i que puguin també fer avançar la llengua com a eina de cohesió social i de benestar entre els ciutadans.

Necessitem ser eficaços, aconseguir resultats, realitzar una feina seriosa que ens permeti avançar cada dia, i maldar també per aturar l'ofensiva que estem patint. Necessitem una ONG capaç de ser innovadora en els discursos i en les accions, i capaç també d'arribar de ple a la nostra societat, que serveixi com a antídoto de les falsedats que alguns proclamen.

Necessitem recuperar l'autoestima, i l'estima pel català, l'única llengua mitjana d'Europa amb una anomalia lingüística evident i una discriminació clara per part dels estats on es parla.

Necessitem una ONG que treballi per fer del català la llengua comuna dels ciutadans dels nostres territoris.

Hi ha una ONG capaç de donar resposta a aquests reptes: la Plataforma per la Llengua, l'ONG del català, l'entitat de referència en tot el domini lingüístic en temes de llengua i cohesió social. Segurament la feina de la Plataforma per la Llengua no és suficientment coneguda, perquè ens hem dedicat a treballar més que a fer grans proclames, però és justament això el que el país necessita. Ara toca enfortir-la.

Són moments difícils també econòmicament parlant, i és per això que l'ONG del català fa una crida a tothom perquè se'n faci soci: com més socis tinguem més forts serem, i per tant, més feina podrem fer. Els resultats ens avalen, ara necessitem la força dels ciutadans. La quota és mínima, entre 2 i 5 € mensuals, i els resultats espectaculars. Actualment la Plataforma per la Llengua s'acosta als 4000 socis, però en necessitem més, necessitem doblar aquesta xifra aviat. I ens és absolutament necessari perquè amb tu el català suma. Si vas al nostre web www.plataforma-llengua.cat, te'n podràs fer.

ALBERT SAIS

JARDINS MONT-RAS
Construcció i Manteniment de jardins
Tractaments fitosanitaris

G/ Font, 48
17235 Mont-ras
Girona
629246060
albertsais@hotmail.com

Avícola Maria

Ctra. Palafrugell-Regencós, Km 1 - 17255 Begur
Apartat de correus 3 - 17200 PALAFRUGELL
Tel. 972 30 43 00
Tel. 972 30 02 92 (cont. aut.) - Fax 972 61 09 66
e-mail: info@avicolamaria.com

EFEMÈRIDE LA NEVADA DEL 1962

LA NEVADA MÉS IMPORTANT DE L'ÚLTIM MIG SEGLE

Text i fotos, Joan Grañén



Cinquanta anys de l'extraordinària nevada que durant quatre dies va deixar el Baix Empordà totalment aïllat de la resta de Catalunya. Quatre dies que vam aprofitar per fer espectaculars fotografies del nostre entorn. Nadal sense missa del Gall ni missa de Nadal. Mossèn Bas, el rector, i la seva motoreta a Palafrugell, ho devien aprofitar per fer unes vacances absolutament impensades.

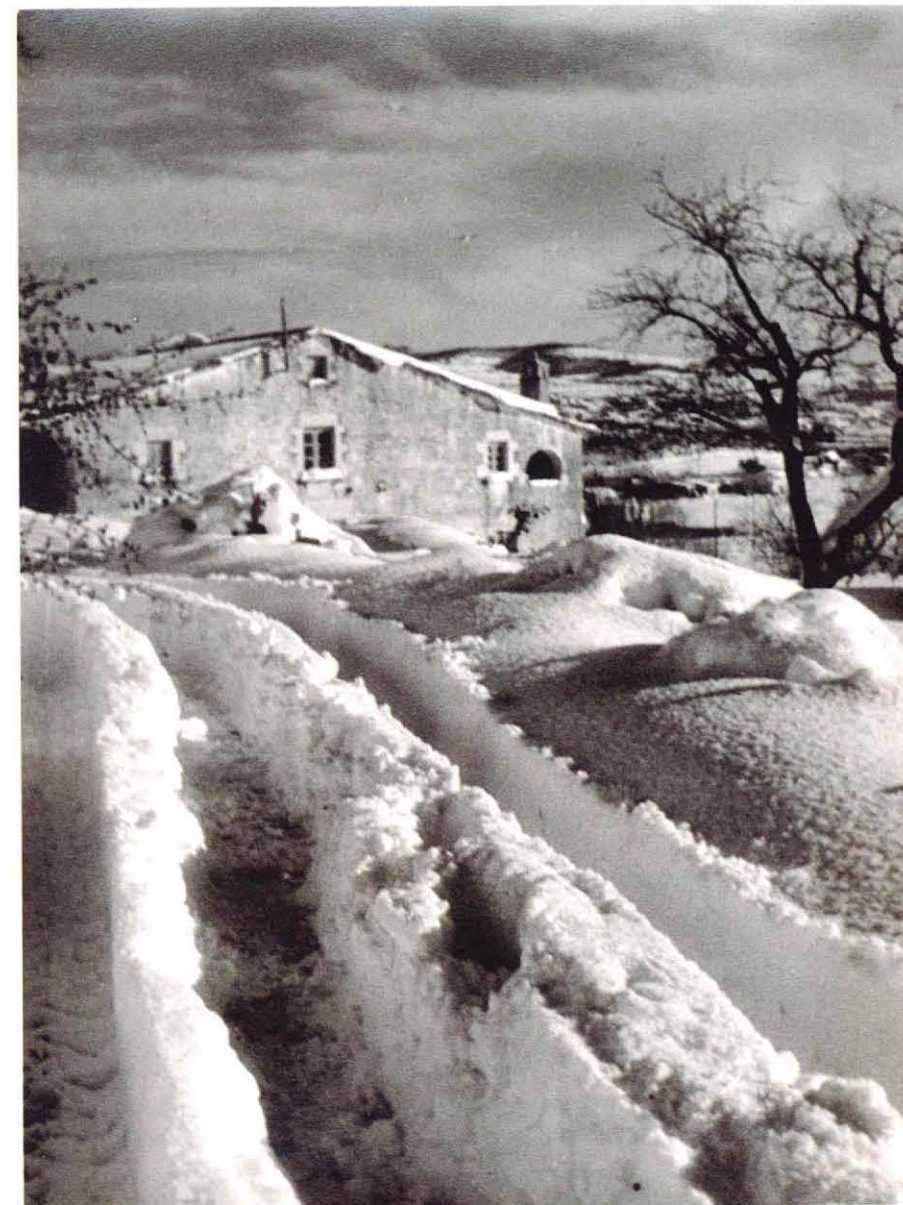
No obstant, el rebost de totes les cases emplenat els dies anteriors, va permetre que poguéssim menjar amb tota normalitat l'escudella, la carn d'olla, el capó, el pollastre, els torrons, les neules i el xampany (en aquells temps encara no se'n deia cava) amb les llars de foc, això sí ben enceses, però ben calentonets i feliços celebrant el Nadal familiar.

Neu, neu, neu per totes bandes. Malgrat el cel encapotat, no donava cap sensació que hagués de nevar més. L'ambient tranquil m'ajudava a veure amb optimisme el paisatge tan canviat que m'envoltava. Tot igual però tot tan diferent... totes les teulades envellutades amb el puríssim blanc de la neu recent caiguda.... ni un alè de vent... sense cap ocell volant, devien romandre expectants des dels seus nius l'insòlit canvi de paisatge.

Era sorprenent i desacostumat caminar en solitari pels carrers de Mont-ras, vaig arribar fins a la porta de l'església trepitjant en alguns punts un gruix de neu de gairebé dos pams. Ningú més pels carrers, tothom tancat a dins de les cases aprofitant l'escalfor de les llars, com així ho donaven a entendre sense cap excepció totes les xemeneies fumejant. Qualsevol s'allunyava de la vora del foc, amb la resta de la casa envaïda de fredor.

Barcelonins assetjats

Per altra banda, els barcelonins que haviem vingut a celebrar el Nadal a Mont-ras també vam tenir uns dies més de vacances. Els cotxes de la SARFA no van començar a treballar fins el



La foto de la plana de l'esquerra està feta just davant l'antiga finca coneguda per Can Perpinyà. A sobre aquestes paraules podeu veure el mas de Can Massot.



Sobre aquestes línies el vent va modelar una cornisa de neu, just a la cantonada del camí (avui Pujada al bosc) que va de Cal Mariner a can Vidal.



A sobre aquestes línies, detall de Can Medalla. A la fotografia de baix es pot veure en primer terme Can Xaró, i a la seva dreta, un trosset de Can Bosch.

dia 29. De Palafrugell a mig matí en va sortir un que ens va dur fins a Flaçà per enllaçar amb el tren que ens portaria fins a Barcelona amb alguns inconvenients. A l'estació de Breda, o a la de Sils, vam estar-hi aturats gairebé dues hores i, a mitja tarda, em sembla recordar que va ser a l'estació de Montcada, ens van fer baixar del tren per tal que un altre que venia darrere del nostre ens dugués fins

a Barcelona. Tots, això sí de mala gana, vam acatar l'ordre, però no van passar ni dos minuts, que els més agosarats, no sabent quanta estona ens hauríem d'esperar, van repensar-s'hi i van instar tothom a tornar al tren que uns moments abans havíem abandonat. Veient aquesta decisió, per altra banda ben natural, a entrada de fosc el nostre tren ens va dur a destinació sense cap altra novetat.



CALAIX DE SASTRE TAL COM RAJA

A Mont-ras, igualment com passa en altres pobles de les nostres contrades, sempre hi ha hagut colles que, amb ganes de passar-ho bé, s'han reunit periòdicament o de manera puntual, a l'entorn de la taula. En aquestes trobades no s'arregla el món, però es fa repàs de tot i, sovint, de tothom. El cas és que en aquesta ocasió el "calaix de sastre" ens permet arrodonir el tema central La façana marítima que tractem a bastament i de manera especial

en aquest número de la nostra revista, amb una mostra d'humor parit al nostre poble amb una oferta prou interessant: passar tres dies al Crit. Era l'estiu de 1965, en plena dictadura franquista, i com veureu en el document que ens ha facilitat en Paco Romero i que reproduïm, de fet un programa invitació d'una colla de mont-rasencs habitual a les xefles, està redactat per l'Esteve Ferrer amb la fina ironia i conya que permetia el moment...

REUNION EN " EL CRIT " AÑO 1965

Con el fin de celebrar el Alzamiento Nacional, el Plan de Desarrollo, y el cambio de Ministros, se convoca como dada año por estas fechas, la reunión de los 5 que tendrá lugar, Dios mediante, y aunque llueva, en el Crit, los días 18, 19 y 20 del actual.

La salida está prevista para el día 18, a las tres de la tarde, desde Montrás, pero saldremos a la hora que llegue Sagunto, o sea, que no se sabe.

El primer acto será rompimiento de la cadena del Sr. Botey, y seguidamente inauguración de la nueva carretera para bajar al Crit, acto que será elsalzado por nuestro venerable amigo Miguel Bosch, en representación de Mosén Bas.

El principal motivo de esta reunión es ahogar nuestras penas en coñac y vino y deliberar acerca de la situación en que nos encontramos, pues luego de un año de navegar es natural que andemos todos despistados. Trataremos también de los problemas del mundo en general, pero sin profundizar demasiado, es aconsejable seguir la opinión de el Salat, que dijo: El mon sempre será mon. Tendremos que tener especial cuidado con Miguel, el Pipa, para que no nos de sus larguissimos parlamentos, pues tendríamos que prolongar la estancia una semana más, cosa de desear, pero que no permiten nuestras obligaciones.

Sagunto, como presidente del Club de Fútbol Bagur, presentará el balance del año, y nos hablará del problema racial, y del problema del aparcamiento en Bagur.

Miguel Bosch, gran conocedor del mundo árabe, de cuando hizo la guerra de Marruecos, dará una conferencia sobre el particular e imitará el silbido de las balas.

Durante estos trabajos habrá intervalos de esparcimiento: Pesca en varias modalidades, bajo la experta dirección de Sagunto. Canto y baile con el guitarrista Esteban y el bailar Miguelito. Juntos todos ensayaremos el baile nuevo, la yenka, uno, dos tres, delante, delante, detrás.

La cocina, hasta que se canse, estará a cargo de Esteban. El año anterior se dió alguna deficiencia con la comida, la principal fue que como el fogón está situado debajo de la peña, con el viento se deslizaba arena y siempre comíamos arena. Como ni el fogón ni la peña se pueden cambiar de sitio, la solución tiene que ser, o bien una tapadera para la cazuela, o bien que Esteban haga la comida con un paraguas. Otro fallo fué que cuando teníamos el sofrito del arroz hecho luego no teníamos arroz.

Mirko hará una exhibición de como bañarse sin traje de baño y sin enseñar la documentación

Para el último día se recomienda moderación con la bebida, hay que dejar todo limpio y ordenado y cada cual tiene que subir solo.

Y así esperamos volver todos purificados, muy sucios y muy peludos no sin antes dar una vuelta por Calella, para mostrar la nueva moda, y ver de cerca algún "tortell". De vuelta en Montrás nos dirigiremos todos a Rech Gran, para desprecintar el Jeep de Mirko.



[Tu] i l'Estrella

Responsabilitat corporativa

Els nostres valors, el nostre compromís de sempre

Uns valors que, des de sempre, han inspirat la nostra actuació. Per això, continuem apostant per les persones i els seus projectes, i amb el nostre compromís contribuïm al progrés de la societat.

www.laCaixa.es/responsabilitatcorporativa



Millor Banc
d'Espanya
2012



Banc més
Innovador
del Món



Segell d'Or
EFQM a
l'Excel·lència
Europea